POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU

CENA 1.— DIN.

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Brankova ulica broj 30/IV • Adresa za pošiljke: Poštanski pretinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 31 januar 1941
God. XII • Broj 5

Socijalna akcija u sokolstvu

Bratska pomoć u zimi i nevolji

Sokolstvo je zajednica bratstva, a bratstvo je u prvom redu osećaj i delo ljubavi. Braća, koja su samo po krvi takva, mogu da budu i nebraća; jednako kao što nekrvna braća, koja na delu pokazuju odanost i ljubav, pružaju najidealniji primer međusobne veze, koja je tako divno opevana u pojmu pobratimstva, u našoj narodnoj pesmi.

U čemu pak da se manifestuje bratska ljubav, ako li ne u pomoći koja se pruža u nevoljama, u ruci koja otire suzu, u daru koji ublažava bedu, u milošti koja vida ranu i koja spasava od pogibije?!... Baš zato što je škola bratstva, SOKOLSTVO, KAO MALO KOJA DRUGA ORGANIZACIJA, IMA UROĐENI SOĆIJALNI KARAKTER, BEZ KOGA BI ONO BILO NEPOTPUNO. Bez tog osećaja je krnj, uostalom, i nacionalni osećaj; kao što je lažan i svaki patriotizam koji, pevajući o slavi i istoriji, ne vodi računa o živim vrstama naroda, koje čine realnu otadžbinu, već ih pušta da propadaju u nevolji.

Danas, kada se to shvatanje nametnulo, i onima koji su ga iskreno prihvatili, i onima koji su ga upotrebili kao parolu za reakcionarne ciljeve, sokolstvo može da se ponosi, da je jedno od prvih shvatilo da se rodoljublje ne može širiti na podlozi staleških privilegija, niti osećaj nacionalne solidarnosti može da postane snaga, bez osećaja intimne povezanosti i bratstva. Zato je sokolstvo u svojoj sopstvenoj sredini stvorilo čitav niz socijalnih ustanova i fondova, i dalo podstreka za pokretanje mnogih pripomoćnih i humanih akcija.

Sve je to međutim odgovaralo „mirnodopskim", redovitim potrebama, dok današnje prilike nameću izniman program, ne samo na tehničkom i prosvetnom području, nego i na području socijalnog rada! Jer, dok se u narodno-odbrambenom pogledu možemo nadati, da borba može da nas mimoiđe, dotle se bitka na socijalnom području već uveliko vodi; pa ako u pogledu obskrbe iznesemo pobedu, stvorićemo uslove za uspeh i u težim bitkama, koje mogu da nas čekaju. Ništa u današnjim vremenima nije bliže sigurnosti zemlje, nego li uklanjanje bede i stvaranje unutarnjeg, socijalnog i nacionalnog zadovoljstva; i za svesnog Sokola nema plemenitijeg zadatka, nego što je taj.

Savez Sokola je već u više mahova uputio raspise svojim župama i jedinicama, pozivajući ih, da se najživlje založe za svaku socijalnu akciju u današnjim vremenima, a naročito ZA AKCIJU ZIMSKE POMOĆI, kojoj stoji na čelu NJ. KR. VIS. KNJEGINJA OLGA; — pa su se naše jedinice, kao i uvek, tom pozivu odazvale. Bilo je doduše slučajeva, gde nisu bile pozvane na saradnju, ali i bez obzira na tuđe sitničarstvo, treba da naša braća na tom području pruže i više od obične saradnje, i da gde god postoje uslovi zato, dadu nove inicijative i učine nove žrtve. Sokolstvo treba da je duša socijalne akcije u današnjim vremenima, ne samo u saradnji sa ostalim faktorima, već i u svojoj sopstvenoj sredini.

Ne mislimo naravno time na rasparčavanje snaga, već na razrađivanje inicijative i na to, da se sve socijalne snage iskoriste do maksimuma. Soko mora naravno u svakom Jugoslovenu da gleda brata, ali niko mu ne može zameriti, ako u svom vlastitom krugu pokrene akcije, kojima teži da pomogne braći Sokolima, naročito tamo, gde se sokolstvo mimoišlo u akciji, ili tamo gde su Sokoli isključeni iz pogodnosti, kao što smo to naveli u prošlom broju. Ako je u ikojem udruženju neizdrživa pomisao, da neki član može da gladuje, ili da se mrzne, dok drugi žive u izobilju, onda je to u sokolstvu, koje je sazdano na ideji delotvornog bratstva i nacionalne porodice. Kakva bi nam izgledala porodica, u kojoj bi jednome bratu bilo najbolje, a drugome najgore? I zato je neophodno potrebno, da se KOD SVIH NAŠIH JEDINICA OSNUJU, ILI AKTIVIRAJU NAROČITI SOCIJALNI ODBORI, KOJI ĆE, OBZIROM NA IZNIMNE PRILIKE- KOJE VLADAJU U POGLEDU ZARADE I OPSKRBE, UZETI NA SEBE INICIJATIVU BRATSKE POMOĆI.

Kada se uzme u obzir razgranjenost sokolstva i činjenica, da u mnogim manjim naseljima ono pretstavlja jedinu postojeću organizaciju, i jedino privatno telo, u koje narod ima poverenja, onda bi javni faktori, kojima je stavljena u dužnost briga oko opskrbe stanovništva, trebali u sokolstvu da vide najprirodnijeg pomoćnika. To utoliko pre, što je sokolstvo u mnogim manjim naseljima, iz svoje inicijative pokretalo slične akcije, stvaralo nabavljačke zadruge, ili bar dalo inpulsa da se pojedini, općenito potrebni predmeti učine što pristupačniji seljaku. Zato je utoliko više za žaljenje pojava, o kojoj smo pisali u prošlom broju, da se u krajevima Banovine Hrvatske i tu čine sokolstvu prepreke, i da se blagodeti prehrambene akcije ograničavaju na članove jednog udruženja, dok su naprotiv Sokoli iz njih isključeni.

Štrosmajerov dan

Dana, 4 februara, slavi se u čitavoj Jugoslaviji ŠTROSMAJEROV DAN, kao uspomena na datum smrti velikog đakovačkog vladike, genijalnog preporoditelja i najuzvišenijeg ideologa jugoslovenskog narodnog jedinstva.

Sokolstvo je već davno uzelo u amanet da gaji kult Štrosmajera, sa istom onom

ljubavlju, sa kojom je veliki biskup pratio rad sviju jugoslovenskih nacionalnih organizacija, a sokolstva naročito. Propovednik bratske ljubavi i saradnje, veliki prorok jedinstvene i snažne Jugoslavije, apostol uzajamnosti i saradnje između slovenskih naroda, širok i slobodouman duh, pun smisla za kulturu i napredak, Štrosmajer je za sokolstvo pretstavljao uvek uzor jugoslovenskog nacionalnog radnika i borca, i ideal ka kome svaki svestan Jugosloven treba da teži. Golema dela koja je Štrosmajer izvršio za svoj narod, osigurala su mu večit spomen u našem narodu, a misao koju je takav genije propovedao, i u koju je verovao više od ičega, ne može da podlegne trenutačnim preprekama, i mora da dođe do pobede, za sreću države, i svih Srba, Hrvata i Slovenaca.

Sokolske jedinice će se danas u čitavoj državi pokloniti Štrosmajerovoj uspomeni, polažući time zavet, da će i nadalje ostati budni pionири njegove nauke, koju je sokolstvo, više od ijedne druge organizacije u zemlji, preuzelo kao svoj uzvišeni cilj i zadatak. Zato je, tim povodom, Savez Sokola K. J. i objavio knjižicu „J. J. ŠTROSMAJER, APOSTOL JUGOSLOVENSKE MISLI", iz pera br. Dr. V. Novaka, — da je za najjeftiniju cenu, od 1.— dinara, u što većem broju proširi u narod.

Uspomeni velikog Štrosmajera neka je večita slava; a sokoli neka ne zaborave, da im je jedna od najsvetijih dužnosti, da šire njegove misli i da se bore za njih!

Још живи у нама дух предака!

Многи примери из живота нашега народа сведоче да у нама живи још стари дух предака, који за ову земљу положише своје животе. Многи такви случајеви остадоше незабележени.

Недавно су Команди ужичког војног округа, међу многим молбама, стигле и ове: Један обвезник, општински деловођа у једном селу, моли Команду да га позове у војску, без обзира на то што он врши нарочиту дужност. „Наћи ће се у селу још неко писмен, који ће ме заменити, када будем ишао да служим Краља. Стога молим, позовите ме у војску!"

Друга молба била је од једног сељака, кога је комисија означила као „неборца". Он моли команду, да га прекатегорише у борачку јединицу, јер се осећа и телесно и душевно здрав, и зна то боље од комисије. Срамота га је, каже, да као здрав служи у „неборачкој јединици", па хоће као и други из његовог села, да проживи све што и остали војници.

ИВАН СЕДЛАЧЕК

Спомен на Мишка Јовановића и Вељка Чубриловића

У понедељак, 3 фебруара, навршиће се 26 година од мученичке смрти двојице младих сокола, браће МИШКА ЈОВАНОВИЋА и ВЕЉКА ЧУБРИЛОВИЋА, који су, са ДАНИЛОМ ИЛИЋЕМ, обешени тога дана, 1915 године у Сарајеву, према пресуди аустријских судова. Били су оптужени да су преносили оружје из Србије, којим је извршен атентат на Фрању Фердинанда.

Иако су власти њихова тела сахранили на осамљеном месту, мислећи затрти им сваки траг, већ сутрадан освануло је цвеће на њиховим гробовима... После ослобођења сахрањени су у заједничку гробницу сарајевских учесника атентата, која је постала местом ходочашћа југословенске националне омладине.

Ми соколи напосе се са највећим пијететом сећамо браће Мишка Јовановића и Вељка Чубриловића, јер су били узорни соколски радници: Мишко је био старешина соколског друштва у Тузли, а Вељко тајник тог друштва, а касније оснивач и старешина прве соколске чете, у Прибоју. Надахнути соколским идеалима, они нису жалили да, у раду за слободу и уједињење нашега народа, дадоу и животе своје. Поносни на њих, југословенски соколи ће се напајати примером ових мученика, дугујући им вечиту благодарност за жртву, која ће свима соколима увек бити пред очима. Нарочито у данашњим тешким данима, успомена на ова два соколахероја мора бити што јача, а њихов пример што светлији свему народу. Спремни на све као и они, спокојно можемо гледати будућности у очи, јер у нашем народу никада неће нестати сокола и јунака, кова Мишка Јовановића и Вељка Чубриловића, којима нека је вечита слава!

Otvaranje Radio stanice u Skoplju

Na dan Sv. Save je u Skoplju osvećena nova radio stanica koja ima naročito značenje za širenje nacionalnog duha i kulture u krajevima našeg klasičnog juga. Svečanostima otvaranja su prisustvovali i pretsednik vlade, g. Dragiša Cvetković, te ministar pošta, g. Dr. Torbar, koji su tom prilikom održali govore, podvlačeći želju Jugoslavie da sačuva mir, ali i potpunu svoju nezavisnost i integritet.

Iz načelništva Saveza SKJ

U petak, 24 januara, održana je sednica Stručnog odbora Saveza SKJ, pod pretsedavanjem saveznog načelnika brata **Kovača.**

Na sednici su tretirana mnoga pitanja iz telesno-vaspitnog programa. Rešeno je da se krajem februara, ili početkom marta, održi u Beogradu **radni zbor župskih načelnika.** Tačan datum zbora javiće se naknadno. Na tome zboru podneće braća iz Stručnog odbora Saveza referate po ovim temama: **„Opseg odbranbenog vaspitanja". „Kako oživeti rad u vežbaonicama", „Vaspitanje prednjaštva" „Naš pravac rada", „Slet 1941".** Ove teme podeljene su među braću: **Žica, Jovanovića, Dr-a Pihlera i Kovača.**

Načelnik, brat **Kovač,** podneo je sednici izveštaj o aktivnom radu Načelništva i Stručnog odbora Saveza preko božićnjih praznika i zahvalio se braći, koja su svojim radom doprinela ovoj aktivnosti.

Raspravljano je i pitanje **župskih putujućih prednjaka,** u kojoj debati su uzeli učešća svi članovi S. O. S-a.

Isto tako raspravljano je mnogo **o vaspitanju naraštaja i naraštajskim školama.** Brat **Jovanović** podneo je sednici predloge u tom pravcu, koji su upućeni Naraštajskom otseku S. O. S-a, na mišljenje.

Veliki deo debate bio je posvećen **i stalnoj prednjačkoj školi i saveznim tečajevima.** Kako je poznato, glavne smetnje su ovdje pomanjkanje podesnih prostorija za školu i internat. Braća iz S. O. podnela su mnoge predloge, koji su upućeni na proučavanje.

Osobita važnost posvećena je našem **narodno-odbranbenom radu.** Od sokolskih župa, u zajednici sa Upravom biće sakupljeni detaljni podaci o tom radu po jedinicama, koji će se srediti i iz kojih će se doznati, koji je deo tog programa bio najviše zastupan.

Isto tako raspravljano je mnogo **o programu sleta 1941,** s obzirom na prilike. Slet će se održati, vežbe se moraju učiti i biće od svih župa zatraženi podaci, koliko se naučilo vežbi u jedinicama. Osim toga, članovi S. O. obilaziće jedinice i kontrolisati rad, kao što je to rađeno pred slet u Prag. O samom programu uzete su u obzir sve mogućnosti.

Načelnik, brat **Kovač,** podneo je kratak izveštaj o pretstojećim **saveznim smučarskim utakmicama,** na Planici — Kranjskoj Gori.

Posebna takmičenja naraštaja štampaće se u „Zborniku" i odvojeno. Brat **Poljšak** podneo je detaljan program tih takmičenja.

U Stručni odbor Saveza SKJ kooptirani su braća **Rade Kosović,** major, kao pročelnik streljačkog otsjeka i brat **Andrija Glušić,** inž. kapetan, kao pročelnik biciklističkog otseka, u sastavu Narodno-odbranbenog otseka Stručnog odbora.

Isto tako govoreno je o prilikama u župi Ljubljana, Beograd, o međužupskim utakmicama u Beogradu, poseti društva Zagreb II, B — Matici. **I. S.**

УЗОРАН РАД ЧЕТЕ У РАНОВЦУ

Соколска чета Рановац, срез млавски, успела је за кратко време да развије завидну активност на свим странама соколског рада. Преко 75% припадника редовно вежба. Одржана је успела академија, коју је посетило бројно грађанство. У току месеца јануара позоришна секција дала је три одличне претставе, на којима су сељаци дилетанти добили заслужено признање. Из прихода набављена је позоришна завеса. У месецу соколске штампе распродано је преко 120 примерака „Соколског Гласника". Врше се припреме и за „Недељу трезвености". Приступиће се и одржавању домаћичког течаја. Пољопривредни референт одржао је предавање о воћарству, и првих пролећних дана сво чланство ће предузети рад на терену. Чланство слуша сваког уторника соколске вести на радију. За успешан рад чете имају највише заслуга начелник Голубовић и просветар Јеремић, поред старешине, брата Стевановића.

Brat Dr. V. Murnik na čelu Sokolske župe Ljubljana

Kako smo javili u pretprošlom broju »Sokolskog Glasnika«, na godišnjoj skupštini Sokolske župe Ljubljana izabran je za starešinu stari sokolski radnik, **brat Dr. Viktor Murnik,** kome su priređene naročite srdačne manifestacije, a času kad ga je posebna delegacija uvela u dvoranu.

Nema sokola u Jugoslaviji, a ni u slovenskom svetu, kome nije

poznato ime brata Murnika, naročito kod vežbača, kojima je njegovo neiscrpno tehničko znanje pomoglo u svakom pogledu, pa je celokupno jugoslovensko sokolstvo podelilo radost naše braće, iz Ljubljanske župe, zbog izbora brata Murnika na čelo ljubljanske župe. Neumorni radnik, on nam je dao još jedan dokaz, da za sokole ne postoje prepreke ni u ličnim prilikama, ni u godinama, kada ih dužnost zove. Taj primer znaće sledovati i ostali sokoli, a njihova bratska zahvalnost biće najdražije priznanje starešini naše najstarije župe, Dr. Viktoru Murniku.

Brat Dr. Viktor Murnik rodio se u Ljubljani 25 marta 1874 godine gde je polazio osnovne škole i gimnaziju, a pravo je studirao u Gracu. Od rane je mladosti počeo vežbom u sokolu, gde nastoji provesti organizaciju telovežbe u smislu Tyrševih intencija, stremeći neumorno da sokolstvo podigne do najviših ciljeva. Od običnog vežbača napreduje preko društvenih i župskih funkcija do zasluženog položaja u Jugoslovenskom sokolskom savezu, u kome vrši istovremeno funkciju načelnika i prosvetara godine 1922 i 1923, utelovljujući davnašnju misao: »Načelnik-prosvetar, prosvetar-načelnik«. Zauzimao je ugledne položaje i u upravi Saveza slovenskog sokolstva, i u međunarodnoj gimnastičkoj federaciji.

Obilan je njegov sokolsko-literarni rad, koji je počeo još u prošlom veku, kada je uređivao sokolski deo »Slovenskog naroda«, 1896 i 1897 godine, a koji traje i danas. Preko četrdeset godina bio je urednik »Slovenskog Sokola«, a uređivao je i »Vestnik Tehničkog odbora JSS« te reviju »Prednjak«, kojoj je izmenio ime u »Soko«. Pored čuvene rasprave »O sitemu vaj, pri katerih je treba več telovadcev«, koju je objavljivao »Soko«, napisao je još brojna važna i korisna dela.

Bratu Murniku želimo da na novom položaju nastavi starim radom za velike sokolske ideale!

Соколска жупа Скопље приређује фестивал народних игара

Недавно је забележено у штампи да ће Отсек за рад на селу, при Скопској жупи Скопље, организовани у току овог лета једну просветну академију сеоских сокола књижевника.

Сада је Начелништво соколске жупе Скопље донело решење да се, у току месеца фебруара или марта одрже у Скопљу, у **Народном позоришту, прве јавне утакмице у народним играма.** У том смислу већ су расписане и окружнице. Очекује се да ће одзив бити велик и да ће ова манифестација бити веома лепа. Са своје стране Жупа ће учинити све што треба да се омогући и олакша учествовање у што већем броју. Свима учесницима биће плаћен путни трошак, те стан и прехрана.

Велико богатство у народним играма са којима обилује Јужна Србија а које претежно изводе припадници соколства, није у довољној мери приказано народу. Центар Јужне Србије, још није имао прилике да види све наше крајеве изражене у пуној мери кроз народне игре и лепу народну ношњу.

Услови за учествовање су, углавном, следећи: Учесници у играма морају бити припадници једне соколске јединице, друштва или чете. Морају имати беспрекорну народну ношњу свога краја. Група играча може бити мушка, женска или мешовита. Свака група мора бројати најмање дванаест играча. Ако је игра уз музику, група је дужна да је обезбеди. Може бити једно коло или комбинација од више кола. Време трајања игре неће бити више од шест до осам минута.

Учеснике ће оцењивати специјални стручни одбор и поделиће им се дипломе у знак сећања на приредбу. Фестивал ће трајати три дана.

TEČAJ ZA UČENJE PROSTIH VEŽBI U B. MANASTIRU

U nedelju, 26 januara, održan je u Belom Manastiru tečaj društvenih načelnika belomanastirskog sokolskog okružja radi učenja članske sletske proste vežbe. Zastupljena su bila ova društva: **Beli Manastir, Branjin Vrh-Šećerana, Darda i Kneževo.** Nije bilo zastupljeno društvo **Kneževi Vinogradi.** Iz pojedinih društava došli su s načelnicima i članovi prednjačkog zbora, tako da je na tečaju prisustvovalo ukupno 14 vežbača. Tečaj je vodio načelnik okružja, brat **Slijepčević.**

Ovakav tečaj opet će se održati koncem februara. Na njemu će se preći na dalje učenje vežbe.

Оштећење Сон. дома у Јајцу

Пишу нам из Јајца: Недавно је изведен напад на наш соколски дом, па је новоподигнута ограда око дома на више места проваљена. Ствар је пријављена полицији и кривци су пронађени. Зову се Ивица Франић, Анто Франко и Драго Ладан. Утврђено је да су пре тога певали у некој кафани изазивачке песме, уперене против Југословена, а затим су починили поменуто дело.

Кривци су ипак кажњени.

Штросмајерово југословенство и однос према Србима

„Соколски Гласник" је јавио већ у прошлом броју, да је из штампе изишла 4 свеска СОКОЛСКЕ ПОПУЛАРНЕ БИБЛИОТЕКЕ, под насловом: „ЈОСИП ЈУРАЈ ШТРОСМАЈЕР, АПОСТОЛ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ МИСЛИ". Писао овог одличног соколског приручника, кога би требао да има сваки свесни Југословен, јест наш познати историчар, брат Др. ВИКТОР НОВАК, професор београдског универзитета. Поводом Штросмајеровог дана, 4 фебруара, објављујемо завршно поглавље ове соколске брошуре, у коме се нарочито обрађује однос Штросмајеров према браћи православне вере и велика љубав генијалног владике према југословенском народу, било које вере или племена.

Владика, који је неизмерно љубио свој народ, није ипак био слеп у тој љубави. Запажајући добре особине нашега народа, он их је уздизао и признавао, хвалио и претстављао као узорне, којима би се и већи народи могли да поносе. Али, он је имао смелости и воље, да указује и на зле особине, имао је куражи да их види, оцени и осуди кад год је то требало, али је увек очински опомињао, саветовао, дакако и корио. Он, католички владика, видео је многа зла, која извиру из верске нетрпељивости, па је упућивао и народ и свештенство, да са браћом Србима, православне вероисповести живе у братској љубави, и да им различност у вери нема да буде запрека, која би туђила братска срца. Шта више, он је проповедао не толеранцију, трпељивост, већ је позивао свој народ католичке вероисповести на љубав према православној браћи. А, кад је и на другој страни наилазио на неразумевања, која су изазивала предрасуде, баштињене из давних времена, он је знао да нађе прави пут, којим је могао да приђе искрено и отворено срцу узбуђеном и духу замагљену. Када је његово велико и историски значајно настојање о зближењу хришћанских цркава наишло на неразумевања православних владика, — 1882 — који су у томе гледали не само римски прозелитизам него и неке закулисне аустрофилске тенденције, Штросмајер није падао у исту заблуду, него је на изазовну жучну полемику одговарао достојно и мирно, братски и хришћански. „Бог види и зна, да истину говорим, кад велим: да ја наш народ, крстио се овим или оним именом, равном љубављу љубим, и да би га рад у укупности његовој жртвом живота свога ослободио од оних зала која га тиште. Све што сам ја досад учинио, учинио сам за сав народ свој, а ако ми Бог даде живота и удобности, све што ћу још учинити, учинит ћу једним ко и другим." Тако је говорио Штросмајер 1882, док је још пре пет година 1877, у својој посланици народу и свештенству, устајући против злих пророка, који хоће да народ завађају, што се исповеда са два закона веру своју, ставио је на срце и ове непролазне мисли:

„Љубим брата не само тога, што је с нама једна крв и један народ, и што је воља божја; да с њим у стоструком одношају свакидашњега живота живимо, него и стога, што смо с њим, вала Богу, у најближем сродству свете вјере наше."

И управо у овоме Штросмајер је јединствен узор и пример црквеним великодостојницима, у прошлости, али и у садашњости. Нису то биле само лепоречиве мисли. Њима је вечну душу удахнуло вруће срце и дела, која су тим речима била жива и величанствена документација. Док је на страни српској, у кнежевини Србији куцало једно племенито и хришћанско срце, истим Штросмајеровским откуцајима, срце српског митрополита Михаила, Штросмајер није нашао у хрватској престоници, на стародревном загребачком владичанском престољу великодостојника, који би могао да га у његовим идеалима следи. Нити кардинал Хаулик, нити кардинал Михаловић, нису били у стању да кажу Штросмајеру онаке речи, које му је упутио митрополит Михаило, 2 марта 1871. Било је то у време тешких рефлекса, у земљи и великом свету, после Ватиканског Концила, кад је цео свет са дивљењем посматрао бесмртног оратора! „О политици наше владе држим да сте сада добро извештени, те по томе нећу много говорити, само ћу изјавити молбу, да нашим заједничким радом олакшамо тешкоће, које се појављују за остварење племенитих жеља и владе и свију патриота. Јер, поред срца, које нас вуче једно другоме, к братској заједници, и разум тражи да то чинимо, те једино тим избавимо се од пропасти, која нам прети од стране непријатеља наших." Ово разумевање, могло је Штросмајера да окрепи и учврсти у идеалима који су му били непрекидно пред очима. Зато је и Штросмајер могао да са пуно вере и нада, али и бодрења одговори митрополиту, 28 марта исте године, објашњавајући му своје планове и интенције при извесним политичким чинима. „Будите дакле, брате и пријатељу, — каже католички владика православном митрополиту, — нашему народу свети симбол онога јединства, које га једино од злотвора његових ослободити може. Молим Вас још једанпут, да ме правим својим братом сматрате, при-

U mesecu februaru treba osnovati bratstva i povereništva u svima mestima gde su nekad postojala društva i čete

Provodeći u delo ideju Saveza sokola, objavljenu u novogodišjoj poslanici, *da se u svim krajevima Jugoslavije gde ne postoje sokolske jedinice, osnuju bratstva i povereništva*, i da se pristupi opštoj akciji na snaženju jugoslovenskog sokolstva, osnovan je pri Savezu „Otsek za širenje sokolske organizacije" (Organizacioni otsek). Organizacioni otsek je uputio ovih dana svima sokolskim jedinicama brošure pod naslovom: „Osnivajte sokolska bratstva i povereništva" u kojima su iznešene rukovodne ideje ove nove akcije Saveza i dodati pravilnici bratstava i povereništava. Cilj toga akta je bio da sve sokolske jedinice dobiju potrebna uputstva i pravilnike za akciju na osnivanju bratstava i povereništava u svome području.

Nastavljajući tu akciju organizacioni otsek je uputio svim sokolskim župama poziv da za vreme meseca februara prouče pitanje *obnove sokolskog života u onim mestima gde su sokolske jedinice iz ma koga razloga morale obustaviti rad*. Potrebno bi bilo da se u svim mestima gde su postojala društva i čete a gde njihovo obnavljanje za sada nije moguće, osnuju bratstva ili u najmanju ruku postavi sokolski poverenik. Smatramo da neće biti mnogo mesta gde neće biti moguće učiniti bar ovo poslednje. Stoga verujemo da će u mesecu februaru biti opet uspostavljen dodir, preko bratstava i povereništava, sa onim mestima gde je taj dodir organizaciono prestao da postoji obustavljanjem delovanja društava i četa. To je prvi deo programa koji je postavio sebi za ovu godinu organizacioni otsek Saveza sokola a čiji je cilj postavljen u novogodišnjoj poslanici rečima *„da u Jugoslaviji ne bude mesta u kome neće biti sokolske organizacije"*. Sokolske župe, društva i čete treba da pregnu kako bi ovaj cilj mogao biti ostvaren a preko njega kako bi bile privedene u život velike ideje kojima služi sokolstvo.

Smučarske utakmice za prvenstvo Saveza SKJ na Planici

Smučarske utakmice, osme po redu, za prvenstvo Saveza sokola K. J. održaće se 1 i 2 februara na Planici, odnosno Kranjskoj Gori. Utakmice vodi načelništvo sokolske župe Kranj, uz pomoć stručnjaka iz Beograda, članova Saveznog Tehničkog odbora.

Na utakmicama će učestvovati, prema primljenom broju prijava, oko 300 takmičara i takmičarki. U Kranju je osnovan specijalni odbor, koji se za sve pobrinuo. Sem velikog broja takmičara i takmičarki očekuje se i veliki broj zvaničnih delegata i publike, koja će ovaj smučarski slet posetiti, spojivši ugodno sa korisnim. Snežne slovenačke planine i vrhovi odjekivaće u subotu i nedelju od razdraganih sokolskih smučara i smučarki. Sokolski smučari iz Banja Luke, Beograda, Bjelovara, Celja, Karlovca, Kranja, Maribora, Novog Mesta, Sarajeva, Sušaka, Varaždina, Zagreba i ostalih sokolskih centara, spremaju se na ove utakmice i nadaju se dobrom uspehu.

Otsek za film Saveza sokola rešio je, da ove utakmice snimi za tonfilmski žurnal. U tu svrhu otputovao je na mesto takmičenja poznati naš filmski operater, Mišković.

I. Sedlaček

„U neprilici što da kažu" o - Štrosmajeru!

»Seljačka sloga« je objavila saopštenje, u kome se, između ostalog kaže:

»U veljači se već decenijama slavi Štrosmajerov rođendan (4-II) kao dan prosvjete. Đaci nemaju škole, nego im nastavnici drže predavanja o Štrosmajeru. Višeput su **i u neprilici, što da nova kažu učenicima,** kad se to ponavlja svake godine. Ovaj put se za to pobrinula Banska Vlast, — preporučivši im, da govore o Hrvatskoj Enciklopediji. Kao pomagalo služit će im luksusni prospekt i knjižica »Velika i mala Hrvatska Enciklopedija«, koju upravo napisaše dr. Mate Ujević i Rudolf Herceg.

Banska Vlast, ide međutim još dalje, pa poziva nastavnike, da 10 veljače govore đacima o Antunu Radiću, a 15 veljače o Matiji Gubcu, i to prema knjižicama, Imre Štivića i R. Hercega.«

O jednom od najvećih Hrvata; o čoveku o kome postoje čitave biblioteke literature, na našem i stranim jezicima; o čijem životu i radu su napisani tomovi, koji mogu da posluže za stotine predavanja, — autor famozne „Pangeje", u deset jezika, g. R. Herceg je — „u neprilici šta da kaže"... Ma da se predavanja o braći Radićima u Banovini Hrvatskoj drže, tako reći, svake nedelje, tu g. R. Herceg nije „u neprilici šta novo da kaže", — **naprosto zato, što su Radićevu slovensku i jugoslovensku ideologiju već uspeli da falsifikuju,** i da o njoj objave „jedino autorizovano mišljenje", čiji je autor opet g. Herceg. Pošto pak sa Štrosmajerom još nisu uspeli da izvrše sličan falsifikat, to se **Štrosmajerov dan pretvara u dan g. R. Hercega,** o kome nastavnici u Banovini Hrvatskoj neće naravno biti „u neprilici šta da kažu",

Tačno je, u ostalom, da su neka gospoda „u neprilici šta da kažu" o Štrosmajeru; ali krivica zato ne leži na Štrosmajeru, već na njima samima. Jer o Štrosmajeru se zaista ni deset minuta ne može govoriti, da se ne spomene jugoslovenstvo; i to je ono što gospodu oko „Seljačke sloge" tera u nepriliku! Jednako što ih teraju u nepriliku i obziri prema klerikalcima; jer svaki, i najsitniji detalj Štrosmajerovog života, govori o njegovoj snošljivosti i liberalizmu, o ljubavi prema braći sviju vera, o njegovom držanju na Vatikanskom koncilu itd. Zato pomenutoj gospodi i ne ostaje drugo, nego da što pre izobliče i Štrosmajera, kao što su već učinili sa braćom Radićima, Kranjčevićem, Kumičićem, Matošem itd., — ili da na Štrosmajerov dan ne govore o Štrosmajeru!...

Odnosi sa Bugarskom

Povodom četvrte godišnjice sklapanja **jugoslovensko-bugarskog paka o večnome prijateljstvu,** izmenili su jugoslovenski ministar spoljnih poslova, g. **Cincar Marković,** i bugarski ministar spoljnih poslova, g. **Popov,** srdačne telegrame, u kojima se kaže, da politika dobrog susedstva i široke saradnje obezbeđuje velike koristi jednoj i drugoj zemlji, u prošlosti i u budućnosti. Pored toga dali su oba ministra izjave za štampu, u kojima su izrazili želje, da obe države ostanu verne duhu pakta, jer to prijateljstvo pretstavlja zalog za mirni razvitak, napredak i uspeh. Bugarska i jugoslovenska štampa posvetile su takođe značajne članke četvrtoj godišnjici pakta, a napisi u bugarskoj štampi podvlače želju da se srdačni odnosi prodube i da obe bratske zemlje ostanu izvan današnjeg oružanog sukoba.

Rektor sofijskog univerziteta, prof. **Cankov,** posetio je prošlih dana Beograd, gde se sastao sa uticajnim jugoslovenskim ličnostima, pa se tom prilikom izjasnio za što srdačniju saradnju i prijateljstvo između Jugoslovena i Bugara.

Janjičari...

Pišu nam iz jednog mesta u Banovini Hrvatskoj: Kod nas je postavljen za direktora gimnazije jedan profesor, koji je donedavno bio grlat Jugosloven i »oduševljeni« Soko, pa je čak poslan svojevremeno i u Savezni prosvetni tečaj. Iako je vršio razne funkcije u našem društvu, mi smo ga lako »preboljeli«, kada je otišao u protivnički tabor, ali nam teško pada kada brani našim naraštajcima, đacima gimnazije, da vežbaju u sokolani, pa čak da budu i članovi Sokola... I neki drugi su pošli njegovim putem i za njima niko ne žali, jer nisu ni bili nikada sokoli, ali nas bar puštaju na miru. A ovaj hoće da koristi i položaj, samo da više naškodi onima, čiji je nekada istomišljenik bio.

Naraštaj Sok. društva Jajce, sa načelnikom F. Rajićem

правним вазда пријатељску руку Вам пружити у сваком подузећу, које народу на корист служи." А више потписа: „Сто пута Вас поздрављам и љубим и остајем са братским штовањем и са братском љубављу до вијека Ваш брат и пријатељ, Штросмајер."

Штросмајер је у том свом израђеном, колико и мисаоном толико и осећајном гледању на браћу православну, прави ученик свете браће Ћирила и Методија, кад ради на конкордатима са Црном Гором, са кнежевином и краљевином Србијом, кад ради на измирењу и приближавању Св. Столице са мајком Словенства, са Русијом. Такав је он у приватном, као и јавном свом делању. Овде се у либерализму своме уздиже свеетитељски и апостолски. Он је на то упућиван услед позитивног сазнања, да верски дуализам код Југословена може да буде један од веома опасних елемената, који могу да раздвајају, да буду врело раздора и несложе. Стога Штросмајер верска осећања и дужности према цркви лепо и складно доводи у тесне и могуће односе са осећањима и дужностима према отаџбини. Вера у никојем случају, аксиом је Штросмајеров, не може бити нити сме да буде препрека уједињењу народа. Он то доказује свуда, у народу и цркви, у студијама као и у личном контакту. „Ми живимо са браћом источног обреда, говори са амвона Штросмајер у својој велелепној задужбини на дан њеног освећења 1882. Будимо зато према њима пуни љубави и доброте, и сетимо се, да је најсјајнији доказ праве вере љубав, чиста и делотворна. Сетимо се, да је љубав она силна моћ, којој се нитко ни иза смрти отети не може. Љубимо искрено браћу, с којом живимо, не само што су с нама једна крв и један народ, и што нам, је обојима једна бубућност, него љубимо их и зато, што је њихов црквени обред лијеп и величанствен, уведен у цркву по св. Василију и Јовану Златоустом, које и ми, као и они као свете угоднике божје штујемо и зазивамо... Не слушајмо никад оне, који би нас ма каквим начином раздвојити хтјели, то су очевидно непријатељи наши." Узбуђен и визионарно занесен, Штросмајер, посвећујући катедралу „Слави Божјој, јединству цркава, слоги и љубави народа свога", могао је на тај најсвечанији дан његова живота, изрећи своју заветну исповест. „Јединство, слога и љубав нашега народа била ми је и јест ми и сада једна и највећа жеља на овом свету. Ја сам за то јединство, за ту слогу и љубав вазда мислио, вазда радио, ма да су ме многи ради тога криво судили и осудили. А за то јединство народа нашега ја сам приправан и живот свој жртвовати. Народ нам је сиромашан, бију га тешке невоље, народ нам нема пријатеља, али свему ће се дати помоћи, ако дођемо до слоге и љубави, ако дођемо до јединства. И ја, кад се будем растајао с овим светом, последња ће ми молитва бити за јединство народа свога: Свемогући вјечни Боже, смилуј се мом доброму народу и уједини га."

У својој љубави према славенству, без разлике на црквену подвојеност, Штросмајер је дао маха у знаменитој својој честици 1888 кад је поздравио деветстогодишњи јубилеј покрштавања Руса и њихова кнеза Владимира. Сада је Штросмајер подвукао своју омиљену мисао која је могла да послужи јединству растављених цркава — чији је расцеп најтеже погодио словенство, а нарочито југословенство: „Баштина св. Владимира, света вјера, јест ускрснуће и живот, свијетло и слава руског народа. Бог благослови Русију, да јакошћу вјере, узорним животом, помоћу Божјом и кршћанским јунаштвом уза своје друге задаће и ону најузвишенију свјетску мисију испуни, коју јој је Бог намијенио."

Овај Штросмајеров телеграм упућен ректору Универзитета св. Владимира у Кијеву, одјекнуо је као гром кроз ужаснуту бечку и пештанску камарилу, а Цара је узбудио и разгневио — да тој својој срдитости да израза и пред самим владиком — у Бјеловару септембра 1888. Тада су још јачим одјеком загрмеле кроз сву земљу и преко њених граница владичине речи, који је горд и миран Цару у брк рекао: „Величанство, ја сам телеграм одаслао у Кијев при најпотпунијој свести. Моја савест је чиста и потпуно мирна.'

Овако је Штросмајер, мислио, осећао и делао, после освећења своје величанствене Задужбине, још преко двадесет година. Кад је напредна омладина 1896 покретала у Загребу зборник „Народну Мисао" — коју је прожимао дух југословенске мисли и народног јединства, тој омладини владика шаље свој благослов и радује се, да се мисли и ради за заветну његову мисао. „Ваша је сврха дивна, и дао Бог да ју постигнете. Љубав, слога, јединство је Бог сам, пак тко у љубави, слоги и јединству остаје, тај остаје у Богу, а Бог у њему. Љубав, слога и јединство јест право кршћанство, извор вјечити свакога живота, свакога свјетла, сваке праве слободе, свакога напретка и сваке славе. Тко љубав, слогу и јединство у народу промиче, тај, ил се звао Срб или Хрват, прави је кршћанин, љубитељ је прави живота, свјетла, слободе и славе свога народа. Нељубав, несложа и раздор су очевидно смрт и пропаст народа нашега, а љубав, слога, јединство залог су његовом ускрснућу, његовој слави и његовој неумрлости."

Једнако се омладини обратио, с истим мислима, и његов брат у Христу и осећању народном, и српски митрополит Михаило.

У дивној су се хармонији нашле сродне мисли Митрополитове — пред залазом његова као и владичина сунца. „Молим Го-

Један барун, србождер, највећи ауторитет франкофуртимаша

Аустријски барун, Силождер, највећи ауторитет Франкофуртимаш

Франкофуртимаши су открили коначно свог »чистог хрватског историчара« у лицу аустријског фелдмаршала, баруна Jozefa Neustädtera, — ни зашто друго него зато, што тај ватрени аустријанац, као што је и природно, у својим историјским мемоарима на свакој страни испољава типичну бечку мржњу на све што је српско, руско и православно. Све што су до сада о бану Јелачићу писали хрватски историчари, са др. Шимићем на челу; као и све што су забележили и посведочили банови савременици и његови сарадници, Хрвати, — све се то сада у франковачкој »Croatii« и у клерикалној »Хрватској стражи« оглашава за »званичне лажи«, а једини непатворени извор историје тог времена виде у »сведочанствима« једног странца, која се, кад год се тиче Срба, претварају у типични памфлет једног реакционарног аустријског барона.

Франкофуртимаши хоће при том да прикажу, као да су Neustädterови мемоари неко откриће, што је из основе нетачно, јер су ти мемоари у рукопису давно проучени од свих хрватских историчара, који су, и поред њихових »сведочанстава«, остали при наглашавању добрих односа између Хрвата и Срба, у Јелачићево време. Они су се ослонили на изворе, који су аутентичнији од забележака једног странца, који о Србима нема ништа друго да каже, него да су употребљавали бандите, вршили пљачке, мрзели католичанство, спремали се да убију Јелачића и т. д. То утолико мање, што сам Neustädter, за верзију о атентату на Јелачића са српске стране, вели, да »нема доказа у рукама«; али да је он »морално увјерен, да је то истина«. О чему пак један реакционарни аустриски барон није »морално увјерен«, када се ради о Србима?!„

Сада су међутим »Хрватска стража« и новоосновани франковачки лист, »Croatia« (кога издају људи око бившег претседника »Матице Хрватске«, г. Лукаса), узели задатак да свима тим »открићима«, која су преко деведесет година необјављена лежала у загребачкој универзитетској библиотеци, даду што шири публицитет, и то баш оним поглављима, која у што тамнијој боји приказују Србе, и која што више раздора сеју између Срба и Хрвата.

Што то раде следбеници готске теорије, и пропагатори туђинског расизма, који након распуштања »Матице Хрватске«, траже друге канале за свој деструктивни рад, нама је разумљиво... Неразумљиво нам је међутим, какве везе са тим послом има Француски институт у Загребу и његов шеф, г. Jean Dayre, који није умео да нађе прикладнијег средства за пропагирање веза између наших двеју земаља, него да објављује дело једног бившег аустријског фелдмаршала, изразито тенденциозне политичке садржине! И што је још карактеристичније, да — још пре него што је објавио другу свеску, — присталицама једног врло реакционарног, протујугословенског, протухрватског и протуфранцуског правца, — веома бенволентно уступа на предобјаву баш она поглавља, у којима се на овакав начин третирају Срби и којима се потстиче раздор између Срба и Хрвата.

ВЕСТИ ИЗ СЛОВАЧКЕ

»Völkischer Beobachter« јавља из Братиславе, да је претседник владе Др. Тука одржао недавно говор, у коме је истакао потребу да се Словачка уједини на гардистичкој основи. Др. Тука је устврдио, да старији присталице странке хоће да очувају прикривену демократију, док је он напротив за чисти националсоцијализам. Осим тога, словачки народ треба срдачно да сарађује са Немцима у Словачкој. Словачки народ иде с Немцима, а уз њих не може постојати, ако није организован национал-социјалистички.

Нада

Људи, људи, што вас гони
да с' кољете од искони, —
да л' дивљатво ил' демони?

Зар слобода вама смета,
зар вас мучи правда света,
од тирана разапета?!

Људи, људи, докле тако;
што на земљи влада пак'о
силни коље слабо, јако...

Где је Добро, где Истина,
има л' Правде међ' људима,
братства јоште да ли има?...

Има, брате, има наде,
која диже душе младе
што за спас слободе раде!

Душан Р. Удовичић

Вести из Југославије

Недавно је у Југословенској влади дошло до промене, утолико што је за министра просвете, након смрти Др. Корошца, именован досадашњи министар без портфеља г. др. Михо Крек; а за министра без лисница је именован др. Фран Куловец.

*

За гувернера Народне банке постављен је г. Милан Радосављевић, који је већ раније покривао тај положај. За првог вицегувернера постављен је г. др. Иво Белин, док је други вицегувернер, г. Микић, разрешен дужности.

*

Нарочити изасланик президента Североамеричке уније, г. Рузвелта, пуковник Донован, посетио је прошле недеље Београд, где је имао разговоре са претседником владе, г. Цветковићем, са министром спољних послова г. Цинцар-Марковићем и са потпретседником владе, г. др. Мачеком. Пуковник Донован је обишао Београд и околину, и изјавио је, да има за циљ да обиђе Југославију, Бугарску, Грчку, Турску, Палестину и Египат.

ИЗ СОКОЛСКОГ СТУДЕНТСКОГ СРЕДИШТА

Јављамо још једном браћи и сестрама, члановима Средишта, да се prostorije Средишта налазе у новој згради Saveza S. K. J. (Brankova ulica 30/III), gde je i naša čitaonica, uz saveznu biblioteku, kojom se članovi mogu da služe. Savezna biblioteka je obogaćena sa 1500 primeraka, sem toga, članovima su na raspoloženju i mnogi listovi.

Obavezni plenarni sastanci održavaće se, kao i dosada, svake subote u 18 sati, dok se prostorijama članovi mogu da služe i drugih dana, sem ponedeonika i četvrtka. Na prvom sastanku, u subotu, 1 februara, održaće predavanje brat Radmilo Grdić iz oblasti sokolstva, koje će biti kao uvod u ciklus predavanja, predviđenih za usavršavanje i izgrađivanje sokolskoga duha naših članova. Smatramo, da je neophodno da se viđamo što češće, da izmenjamo svoja mišljenja i da na taj način izjednačimo svoja sokolska gledišta.

I, najzad, ponovo apelujemo na sve članove, prijavljene za učestvovanje u programu akademije, da redovno i savesno vrše svoje dužnosti.

Slobodan Nikolić

Чиме да прославимо Штросмајеров дан?

Оне жупе и јединице, које још нису наручиле 4 свеску Соколске популарне библиотеке, коју је, под насловом „J. J. Штросмајер — апостол југословенске мисли“, написао професор београдског универзитета, брат Др. Виктор Новак, — нека је одмах наруче!

Књижица стоји САМО ЈЕДАН ДИНАР, а обухвата 32 стране, и намењена је ширењу великих Штросмајевих идеала, нарочито на Штросмајеров дан, који пада 4 фебруара.

Ничим бољим неће наше јединице моћи да се одуже Штросмајеровој успомени, него ли, ако ту књижицу, у што већем броју прошире међу своје чланство и међу остали народ.

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Vredni naraštajci Sokolskog društva Tivat osnovali su omladinsku sekciju, izabrali upravu i danijeli plan o budućem radu u tehničkom i prosvjetnom cilju. Osnovaće zdine novine, priređivaće sokolska posijela i natjecanja u odbojci, stolnom tenisu i dr., pored redovne vježbe u kojoj pokazuju veliku sposobnost. Njihov rad nailazi na potpuno razumevanje uprave Sokolskog društva i ostalog članstva.

*

Sokolsko društvo u Gardinovcima priredilo je akademiju sa biranim programom. Pored vežbi, deklamacija, pevanja itd., izveden je i pozorišni komad »Studentska posla«, u kome se istakli V. Malešev, M. Janić, M. Bečerić i Maca Galić.

*

Sokolsko društvo Kragujevac I proslaviće ove godine desetgodišnjicu plodnoga rada. Nova uprava nastojaće da se dosadanji rad pojača, a na sletu u Beogradu pokazaće se koliko je učinjeno na svima poljima sokolskog rada u okviru kragujevačkog Sokola I.

*

Nedavno je umro u Milni brat Ante Peruzović, u 45-oj godini života. Vjerno i postojano ispovijedao je sokolska načela kroz čitav svoj život i ostao im vjeran do smrti! Obnašao je razne časti u društvu a bio je i društveni načelnik. I u privatnom životu bio je dobar Jugosloven. Zarobljen u Italiji, za vrijeme svjetskog rata, prijavio se u dobrovoljce, pa je i to vrijedno da se spomene i ne zaboravi! Sok. društvo Milna odalo mu je dužnu počast korporativnim učešćem na sprovodu u odorama i sa društvenom glazbom, a na groblju oprostio se od njega starešina, Dr. Ante B. Mandinić. Neka mu je laka zemlja a porodici iskreno saučešće!

*

Sokolska četa Mali Bajmok, kod Subotice, priredila je čajanku, koja se pretvorila u akademiju jer su pored plesa izvedene vežbe na karikama, nastupili su u slobodnim sastavima i braća Stipan Vidić i Mijo Sabo. Svirao je tamburaški zbor i harmonikaš, brat D. Bertuš. — Ova četa radi vrlo aktivno, a na priredbama u Subotici je svojim nastupima stekla opšte simpatije, pa se nada da će uskoro biti pretvorena u društvo. Sokolsko društvo Subotica—Matica pomaže četu u tom nastojanju. Bunjevac—Soko

*

Sokolska četa Bočac, Vrbaska banovina, osnovala je knjižnicu i čitaonicu, koju pored članstva posećuju i ostali meštani. Za pretsednika je izabran brat S. Marianac, sveštenik i prosvetar čete. Kako je četa vrlo siromašna kao i članstvo, moli braću koja su u mogućnosti, da je pomognu knjigama i časopisima.

*

U Sokolskom društvu Slovenska Bistrica održao je zanimljivo predavanje o modernom ratu brat Prekoršek Tugomer. Veliki broj sokola i građana dupkom je napunio salu hotela Beograd. Predavanje je propraćeno skioptikonskim snimcima. Brat Prekoršek je najpre govorio o modernim vojničkim sredstvima, a zatim je podvukao značaj avijatike u modernom ratu. Predavač se naročito osvrnuo na propagandu, kao jedno od najvažnijih oružja današnjega ratovanja.

Neprijateljska propaganda nastoji u prvom redu zahvatiti omladinu. U najbližoj prošlosti imamo dokaze, kako tudinska propaganda može moralno oslabiti i u presudnim časovima upropastiti čitave narode.

Predavanje je saslušano sa najvećom pažnjom, a predavač nagrađen srdačnim aplauzom. Interes za predavanje brata Prekoršeka pobuđen je i u okolnim sokolskim jedinicama u velikoj meri. Š. L.

*

Lutkarsko pozorište Sokolskog društva Banja Luka daje sada redovne pretstave u Sokolskom domu. Uspeh moralni i materijalni je dobar. Naraštajski otsek Sokolskog društva Banja Luka održaće svoju tradicionalnu akademiju u subotu 1-II.

КОМЕМОРАЦИЈА БР. БРАНКУ РАДИЧЕВИЋУ

Прошле суботе управа Соколског студентског средишта одржала је комеморативно вече, посвећено успомени рано преминула члана, брата Бранка Радичевића, студента технике, о чијој смрти је „Соколски Гласник“ већ потанко писао. О пок. брату Бранку, говорио је и брат Петар Пјаца, студент технике, а упућена су телеграфска саучешћа породици пок. Бранка и Соколском друштву Сарајево — Матица. Сл. Н-ић

САРАДЊА ЦРВЕНОГ КРСТА И СОКОЛСТВА

У дому друштва Црвеног Крста одржана је годишња скупштина IX Пододбора Друштва Црвеног Крста, под претседањем г. др. Милутина Зелића. Из извештаја види се да је рад пододбора веома плодан, нарочито у раду око Зимске помоћи и вођења кухиње број 3, која је укупно поделила 125.045 оброка. Све ово стајало је 327.824.06 Динара. У скупљању прилога, Пододбор је, у заједници са Соколским друштвом Београд Матица сакупио 18.000 Динара. Ш.

спода Бога Спаса нашега да својом мудрошћу посвети све нас Србе и Хрвате, којима је наредио да заједно живите као рођена браћа. Ова ваша слога, ваша братска љубав утешиће сву браћу и ван ваше домовине. Утешиће и нас, старце, који гледамо у вама узданицу народа својега, па нас обузима милина што вас видимо срећне и обратимљене. А то нам даје поуздање, да ће народ наш сложан очувати се вечно а никаква сила неће га моћи однародити.“

У истом делу и истим идеалима посвећеноме два сјајна Учитеља љубави и братства Владика Штросмајер и Митрополит Михаило — проговорили су 1897 не само савременој омладини него и свим покољењима југословенским на поуку и охрабрење.

И, како је Штросмајер 1882 казао, да ће о томе јединству мислити, и за њега делати, и за њега се у часу смрти молити, он је и томе оставио потомству документ, непролазне вредности. Тако рекући, пред саму смрт, 15 фебруара 1905, у дубокој старости, ушавши у 91 годину живота, после свих могућих перипетија народне историје, коју је он у многоме лично стварао, благодарећи Михајлу Полигу-Десанчићу на честитањима за свој рођендан, написао је: „Ја сам вазда једнаком љубављу радио за добро Хрвата и Срба, а радили сте тако и Ви. Ако нисмо успјели, нисмо криви, али сам увјерен, да ће надоћи вријеме, кад ће околности наше људе с једне и друге стране присилити, да раде о љубави, и слози, а не о раздвајању, па још у једној кући. Ми не тражимо ничије штете, него само властити развитак на Богу самом даној нам подлози.“

Ове историјске речи великог владике добиле су свој пуни значај и пре него што је велики владика могао да у својој пророчкој визији догледа. Тај велики дан је дошао! Али, на генерацијама је, које се данас горде, да је величанствен храм Југославије изграђен, да његову сјајну куполу држи једна од гранитних стубова, велико делање оладике Штросмајера, да се старају да буду достојне у одржавању тог краљевског неимара данашње отаџбине.

Овим настојањем одужиће се данашњи род Штросмајеру, и свима претечама, које су жртвовале дух и крв своју за велику Југославију.

Соколске организације морају будно чувати свој духовни интегритет и чистоту своје идеологије

Подвучено је са разних страна, а нарочито често и, заправо, стално из соколских редова, да неше савремено друштво тешко морално болује. Обољење је захватило велике размере и претставља озбиљну опасност за национални и државни живот. То обољење се манифестује дневно у различитим облицима. А најчешћа му је форма безобзирна себичност и наметање личних прохтјева и интереса. Гоњени том грубом и безграничном себичношћу појединци, котерије и групе иду тако далеко у задовољавању својих прохтјева да угрожавају националну и државну сигурност.

У нормалним временима те злосрећне појаве можда и неби претстављале какву трајнију опасност за егзистенцију народа. Јер се зна, да друштва с времена на вријеме, обољевају, падају у декаденцију. То долази као посљедица разних сукоба, разних потреса и катастрофа великих размјера. И таква обољења трају дуже или краће. Настаје реакција и борба против таквих појава. И са већим или мањим напорима болест се отстрањује и друштво регенерише. Међутим у приликама какве владају данас борба са друштвеном декаденцом је и тешка и скоро немогућна. Судбоносни догађаји који се одигравају свуда унаоколо и који, свакако, не могу, овако или онако, мимоићи ни нашу земљу.

И наша земља, несумњиво и у разноврсним облицима осјећа, судбоносност тих догађаја. Та осјећања су толико снажна да скоро потпуно апсорбују мисли и акције оних појединаца и организација које се још осјећају толико здравима да могу и хоће да утичу на оздрављавање нашега друштва. У том тешком времену моралног поремећаја у склопу нашега савременога друштва и под притиском спољних опасности лако се појављују разноврсне струјања и тенденције, које не могу да мимоиђу ни наше соколске редове, макар и у ограниченом и незнатном обиму. А сматрамо да их је потребно маркирати из разлога које диктује чистоћа соколске идеологије и виши интереси моралне безбједности нашега народа. Јер је несумњиво, да ми нијесмо без љутих и опасних непријатеља и као соколска организација и као народ и држава. Коликогод је многобројна и снажна соколска породица она има толико и таквих противника да мора бити увијек на опрезу, увијек на straži, спремна да сузбије сваки покушај слабљења њених редова. И не само то. Соколство не може и не смије бити у дефанзиви, већ стално у акцији, у покрету. Оно се не смије ограничити само на чување и ширење својих редова већ се мора чути глас соколства у питању моралног и социјалног препорода и очувања националног и државног интегритета и независности. А за тако велике циљеве сваки соколски припадник, као појединац, и соколство, као цјелина, мора бити чврсто повезано, дисциплиновано, духовно јединствено, идеолошки пречишћено.

Соколство није јучерашњи васпитни идеолошки национални покрет. Оно има за собом историју дугу три четвртине стољећа. Његова идеологија почива на дугом искуству и духовној подлози коју је дао живот нашега народа. Наша нација, у тешком рвању за велике идеале човјечанства, израдила је своје максиме, своје основне моралне законе на којима почива народни живот. У те основе узидана је љубав, солидарност, самопрегор и узајамност; у те основе унесен је слободарски дух и бескомпромисна одлучност залагања за највеће благо човјеково: слободу, коју је народ сам назвао златном. Јер је јасно осјетио:

да само у слободи може да се развије прави и потпуни човјек, човјек узвишена духа,

слободна погледа, ведра чела, крепке и снажне мишице,

спреман на крајње жртве за благобит и слободу свога народа и човјечанских права уопште. То је човјек не само јунак спреман заложити свој живот у љутом боју,

већ је то јунак коме је човјечност, човјечност, основна духовна црта. То је човјек јунак истовремено.

Такав идеал човјека створио је творачки дух нашега народа кроз мучне вјекове његове историје. Такав је човјек идеал соколства. Такав човјек је манифестован кроз нашу историју, кроз духовне творевине нашега народа, а нарочито кроз нашу епску народну пјесму. Треба само мало загледати у богату духовну ризницу наше нације па сагледати потпуно изграђена човјека-јунака, витеза какав је дао само наш народ. У томе човјеку нађићемо и узвишеност, и вјерност, и високу правичност, готовост умријети за Правду, самилост и братску љубав за сваког брата који је потиснут и трпи, поштовање према другом човјеку, нека је и противник, само ако је часан. Изградити таквога човјека и преко њега постићи препород наше нације несамо морални, већ и физички, и социјални, и економски препород, зар није основни задатак нашега соколства? Није потребно нарочито напрезање па да се појми да такав

човјек, каквог је исклесао дух нашега народа а соколство узело за свој прототип, не може да буде ни уско племенски, ни секташки, ни уско конфесионалан, нити насилнички, и освајачки. Поглед нашега човјека, соколског човјека, оштар је и далековид, он обухвата цијелу націју, цијелу Југославију, све Словене, он обухвата, преко слободног словенства цијело човјечанство. Такав соколски човјек, какав хоће и ствара соколство, кога је створила духовна моћ наше нације, може да жели само народ слободних, равноправних, човјечански измирених и љубављу повезаних људи. То је у основи, и цјелини, народни човјек, који сам својом вољом, својом самодисциплином, чврстим сврставањем у непробојне редове штити егзистенцију своје нације, чува њено духовно благо, изграђује њен живот, ствара њено благостање и осигурава њено мјесто у друштву слободног словенства и човјечанства.

Томе и таквоме човјеку, какав жели и хоће соколство, није потребна ничија туђа идеолошка позајмица, ничија духовна потпора са стране. Соколство је самоникло, наше југословенско и словенско, изграђено од наших мисли, од наших човјечанских и слободарских тежња и стремљења.

Оно се равна једино животним стремљењима и погледима која се кристализују и пројицирају кроз творачки дух нашега народа. Непрестано будно, вјечно у покрету, увијек у народу, са народом и за народ, као његов битан саставни дио, соколство, као организација, акомодира свој рад према потребама и духовним стремљењима народа којему припада.

Одатле је за свакога јасно, да појединци макар то били соколски припадници и највећег ранга, немају права да у соколски рад уносе своје личне погледе и идеологију. Уколико животне потребе изискују корекцију или допуне основних писаних правила којима се равна соколство, те корекције и допуне могу да врше само оне конституције и органи које је соколство само по себи изабрало. Ниједан појединац не смије, нема права, да у соколска схватања и изграђену идеологију, да у соколске путеве и циљеве уноси несоколске идеје и стремљења, која ће неминовно уродити несоколским дјелима.

Соколске организације морају будно чувати свој духовни интегритет, свој општенародни, неполитички, национално-васпитни, југословенски карактер, и сузбити сваки покушај нарушавања тих основа.

Др. НИКОЛА ШКЕРОВИЋ

Naraščaj Sokolskega društva Radovljica na Jesenicah

Pišu nam iz Radovljice: Bili smo gostje bratskega društva Jesenice. Igrali smo mladinsko igro »Martin Napuhek«. Že, ko »prebil led«, smo se prav lahko vživeli v vloge princesk, pastirčkov in začarane družine. Še celo naš strogi brat Špicar je bil za-

smo zvedeli, da nas bratsko društvo rado sprejme kot goste, smo od veselja kar vriskali. Seveda nam je skrb, kako bo na Jesenicah, kar malo stiskala srce. Ko pa je brat Potrato s svojim umerjenim prigovarjanjem dovoljen. Tako smo bili srečni, da moramo to povedati vsem, posebno pa bratom in sestram na Jesenicah, ker so nam tako ljubeznivo pomagali in v tako velikem številu posetili našo igro.

Naraščaj Sokolskega društva Radovljica

Афера са Соколским домом у Новој Градишци

»Хрватски дневник« јавља, да је у Новој Градишки одржана седница Градског заступства, која је »побудила велико занимање, јер су на дневном реду била важна питања, која су захтијевала темељито рјешење«.

А то важно питање, — године господње 1941, када сви народи и сви одговорни фактори на свету не воде другу бригу, него како да очувају народну слободу у свакидашњи хлеб, — то је за градске очеве у Новој Градишки и за »Хрватски дневник« — одузимање соколског дома!...

»Хрватски дневник« са крупним насловом јавља, како је закључено, да се »градској општини поврати земљиште које је било уступљено за градњу соколског дома, тиме да се Соколском друштву исплате инвестициони трошкови за градњу.«

Зар »Хрватски дневник« не види, како тим протуправним дирањем у већ стечена права, и пропагирањем незаконитости, руши темеље на којима почива свака самоуправа, па тако и она у Бановини Хрватској?!.. Формула, да се »исплате инвестициони трошкови« значи у ствари то да, за неку отштетну багателу, хоће да се дође до соколске имовине.

Предлог је примљен са 14 гласова према 5, а два су се уздржала. Срби су сви гласали против, а »Хрватски дневник« јавља, да је Dr. Милош Дивић изричито тражио, да се тај предмет скине с дневног реда. Dr. Дивић је међутим један од најугледнијих самосталаца у Хрватској, који је увек био у најоштрији опозицији против свих прошлих режима и који се најодлучније борио за споразум; — што најбоље доказује, како поступци против соколства не тангирају само »бивше режимлије«, као што би хтели да прикажу извесни листови, већ све Југословене и све трезвене људе, а Србе поготово! Пошто се Срби у Бановини Хрватској највише окупљају баш у Соколу, је ли чудо, ако и највећи пријатељи споразума међу њима, као што је баш Dr. Дивић, читаву ту хајку схвате као акцију уперену и против себе?! И зар већ сама та чињеница не би требала да наведе одговорне факторе, да остане на миру удружења, у којима се сви Срби и остали Југословени, најрађе окупљају?!..

Плодан рад Соколског друштва Петровград - Матица

Пишу нам из Петровграда: Ретко је друштво које са толике воље и љубави ради на остварењу просветних и техничких циљева као соколско друштво Петровград „Матица". Наши техничари, на челу са братом начелником, Страхињом Рајићем налазе се међу првима.

Просветни рад врло је плодан што сведочи велики број седница и преко 70 говора и предавања, са историјском, социјалном и здравственом садржином.

Позорини отсек прославио је у 1939 год. 20-годишњицу опстанка и врло успешног рада, који је понос нашег места и Сокола. Оно има традицију и карактер сталног позоришта.

Позоришне претставе посећују 500—600 особа. Репертоар је задовољавајући и приказују се новија дела: Он и његова сестра; На леђима јежа; Народни посланик; Власт; Три пут венчани; Коштана; Отмица Сабињанака; Девојачка клетва; Хасанагиница; Зла жена; Честитам; Глуви зет; Лом око Росуље; Х. У. З. итд. Да приредбе буду на достојном нивоу, старају се: Лаза Богдановић, Бата Недељковић, Ђура Турински, И. Јанковић, В. Миленов, С. Јоцић, М. Јосимов и др.

Наша национална публика тај рад награђује обилном посетом. Соколи „Матице" поносни су на постигнуте успехе и у раду неће застати.

SMUČARSKI SLET SOKOLSKE ŽUPE MARIBOR

Sokoli-smučari mariborske župe priredili su 19 o. m. smučarski slet u Guštanju, Urškoj gori, Kotljama i Rimskom vrelu. Na sletu je uzelo učešća preko 300 smučara, koji su se takmičili u raznim disciplinama. Nastupilo je 90 takmičara, od kojih su prva mesta zauzeli, u velslalomu, kod članova: Cezar Pavel, Žerjav, 4.34; muški naraštaj: Mlačnik Tone i Urbančič Srečko, Mežica, 4.40; članice: Černič Barica, 2.03. — U smuku članica i naraštajki: Černič Barica, 5.11 i Štifter Angela, Žerjav, 6.26. — U patrolnom trčanju na 10 km, prva je bila patrola sokolskog društva Maribor I, a kod naraštaja također patrola sokola I iz Maribora.

U sokolskom domu, u Guštanju, završen je slet i takmičenja govorom načelnika župe, brata Hočevara. Prireduju je uspešno organizovalo koruško sokolsko okružje, sa načelnikom, bratom D. Tomažičem. Posebnu zahvalnost sokoli duguju g-đi Nešić, vlasnici »Rimskog vrela«, koja je dala besplatno za 40 takmičara prenočišta u svom pansionu.

Najbolji takmičari učestvovaće na saveznim utakmicama, 1 i 2 februara, na Planici.

NOVE ZNAČKE FANTOVSKIH OTSEKA

»Zveza fantovskih otseka« uvela je nove značke za svoje članove. Naraštajci će nositi značku sa likom biskupa Slomšeka, omladina značku sa likom biskupa Jeglića, a odrasli članovi značku sa likom Dr. Korošca.

KUPUJEMO polovne, dobro očuvane sokolske sprave i strunjače. — Ponude slati na upravu Sokolske čete Mali Bajmok — Subotica.

Годишње скупштине наших јединица

Соколска чета Главати, матично друштво Котор, одржала је годишњу скупштину, посећену од чланства и пријатеља. Рад у минулој години био је успешан. За старешину је изабран брат Р. Ђуровић, за просветара и тајника млади соколски радник, В. Дољаница, а за референта СПП, брат Ђуро Бан.

*

26 јануара одржана је годишња скупштина **Соколског друштва у Великој Кикинди** у присуству великог броја чланова, и изасланика Жупе, бр. **Душана Адамова** из Мокрина.

Леп и борбен говор одржао је бр. **др. Петар Бојанић,** осврће се на положај и задатке соколства у данашњим временима.

Из извештаја се могло закључити, да је рад овог најстаријег соколског друштва у овим крајевима био знатно успешнији него у ранијим годинама. Радом је предњачио просветни одбор, као и технички, на пољу народно одбранбеног рада. Сви извештаји и предлози примљени су једногласно.

Да би могла довршити свој рад у оквиру СПП, досадашњој управи је једногласно изгласано поверење за даљи, кориснији рад. На концу је одушевљено примљена резолуција, у којој се каже да наше соколство стоји на принципима Тиршевим.

Зато је потребно соколски рад проширити на најшире слојеве народа, те их у истакнуте правцу васпитавати. Да би се то постигло ставља се у дужност будућој управи и свему чланству што обимнија пропаганда соколских идеја нарочито у сељачким слојевима нашега народа. Народно одбранбени рад има се унапредити до максимума. Да би се ово остварило, апелујемо на посредовање братског Савеза код надлежних фактора, да би се дошло и до техничких средстава за обуку у народно одбранбеним пословима. Обавезно физичко васпитање народа, тамо где постоје јака Соколска друштва, нарочито по градовима нека се не врши одвојено од соколског рада, јер соколство у томе погледу има добрих стручних радника.

Обзиром да је Петрову петољетку друштво предузело, не у своју, него на општу корист, тражимо обилату материјалну помоћ и од претставника грађанства, у политичкој општини, као и у другим државним и јавним надлештвима.

*

Sokolsko društvo Zagreb 3 održalo je 19 o. m. glavnu godišnju skupštinu u društvenim prostorijama koje je brojno članstvo posve ispunilo, a koju je otvorio zamenik starešine brat Radonić. Iz izveštaja vidi se da je rad bio vrlo obilan za prilike u kojima društvo radi, jer je, i pored smetnja koje je imalo sa vježbaonicom u školskoj zgradi, održalo uspjelu javnu vježbu, učestvovalo na svim takmičenjima i priredbama zagrebačkog sokolstva. Samo je priredilo prosvjetnu akademiju, dvije zabave, nekoliko čajanki i gostovalo sa lutkarskim i pozorišnim otsjekom u Glini. Na tim priredbama svirali su društveni džez ili fanfara. I narodno odbranbeni rad bio je znatan. Društvo je dolično proslavilo 10-godišnjicu rada i opstanka.

Izabrana je nova uprava na čelu sa starešinama braćom: Rišlavijem, Radonićem, Jovanovićem i Levajem. U upravi su još braća i sestre: Marčelja, Hiršler, Bregant, Mozetić, Aćimović, Kosovel, Potočnjak, Kurražija, Delić, Vunarić, Gorenec itd. Brat Gavrančić, starešina župe, pohvalio je rad društva i zaželio novoj upravi mnogo uspeha u radu, sa nadom da će društvo i pored svih neprilika dalje napredovati i doprinijeti potpunoj pobjedi sokolstva u Zagrebu. Skupština je završena pjevanjem pjesme „Oj Sloveni".

*

Na skuštini sokolskog društva **Bos. Dubica,** o kojoj smo javili u prošlom broju, govorila su pored br. Perenčevića i braća Kosović, Misaljević, Bižić, Zakić i Bilić. Diskutovano je o daljem sokolskom radu. Jednoglasno je izabrana nova uprava, na čelu sa bratom Vladimirom Kosovićem.

*

Sokolsko društvo Ljubljana II održalo je godišnji zbor u novom sokolskom domu, na Trnovom, u prisuću brojnog članstva i delegata župe, brata Jazbeca. Starešina, brat Kocijan, podvukao je agilnost svih otseka, napose građevinskog, čijim zaslugama je sagrađen dom, koji će biti u toku godine dovršen. Društvo broji preko 500 pripadnika. Tehnički izveštaj dao je brat Trček. Vežbalo se redovno, pod vođstvom 14 prednjaka i 3 prednjačice. Blagajnički promet iznosio je 2 miliona. Izabrana je nova uprava na čelu sa bratom Vinkom Kocijan. U ime župe i starešine Dr. V. Murnika, govorio je brat Jazbec, pohvalivši nastojanja i uspehe Sokola II. Još je rešeno, da se prilikom osvećenja doma održi u Trnovom župski slet.

*

Sokolska četa Novi Karlovci održala je godišnju skupštinu kojoj su priustvovali i delegati župe i matičnog društva. Rad u minuloj godini bio je plodan. Izabrana je nova uprava, na čelu sa Nikolom Delićem, trgovcem. Zaključeno je, da se u toku godine podigne sokolski dom, koji će nositi ime Viteškog Kralja Ujedinitelja.

*

Godišnja skupština sokolskog društva Dugaresa održana je 19 januara u Sokolskom domu. Skupštini je prisustvovalo 114 lica i župski delegat, zam. starešine, Dr. Josip Variola. Starešina brat Rudolf Kratochvil, zahvalio se na potpori župe. Održano je više priredaba, koje su sve uspjele: Dve redute, Majčin dan, komemoracija Viteškog Kralja, proslava 1 decembra, Nikolinska priredba, Silvestarska zabava itd. Otvoreno je lutkarsko kazalište, koje je kompletno i moderno uređeno. Davane su 4 akademije i 6 čajanki. Za socijalni fond sakupljeno je Dinara 1.400 osim drugih darova u odjeći i obući. Sabirna akcija za Bitolj dala je 450, a za Sušak 700 dinara. Održana je i idejna škola koju je posjetilo 320 slušača i 25 prosvetnih predavanja, sa ukupno 2.137 posjetioca. Pred vrstom je održano 18 govora, sa 418 slušača. Knjižnica ima 169 knjiga. Na „Sokolski glasnik" pretplaćeno je 41, na „Našu radost" 71, a na župski glasnik 19. Glazbena sekcija broji 8 članova. Radosni društveni događaj bio je posjet saveznog prosvetara M. Stanojevića sa nekoliko braće i sestara iz SPO.

Uza sve teškoće tehnički rad bio je dobar. Društvo ima 4 otsjeka: smučarski, velosipedski, šahovski i pingpong. Knjižnica prednjačkog zbora ima 178 knjiga.

Krasno uređeni Sok. dom vredi preko milijon dinara. Društvena movina iznosi 732.792.50 Dinara.

Zavjeti SPP izvršeni su, osim jednog svi! Članstvo u godini 1940: članova 106 članica 41, muš. naraštaj 17, žen. naraštaja 17, muške djece 36, žen. djece 36 — ukupno 253. **Prema godini 1939 više za 27 pripadnika.** Delegat župe, Dr. J. Variola, zahvalio se na lijepom i uspješnom radu u ime župe.

Aklamacijom je prmiljena lista starog odbora na čelu sa zaslužnim starešinom, R. Kratochvilom, koji je pozvao članstvo da ulaže sve svoje sile u korist sokolstva.

*

Sokolsko društvo **Višegrad** održalo je godišnju skupštinu, na kojoj su doneti razni važni zaključci o budućem radu. Izabrana je nova uprava, na čelu sa bratom ing. J. Antićem. Uz velike manifestacije upućen je telegrafski pozdrav mitropolitu sofijskom, Stevanu, u znak zahvalnosti na božićno-novogodišnjoj poslanici. Pozdrav završava rečima: „Sokoli i narod ovoga kraja vide u Vašoj ličnosti istinskog slovenskog vođu i zato Vas iskreno pozdravljaju. Bratske ruke bratski prihvaćamo!"

*

Соколско друштво Бања Лука одржало је 26 о. м. своју годишњу скупштину. Из поднетих извештаја види се да је друштво у прошлој години много радило и постигло добре резултате. Скупштина је изабрала нову управу, у коју су ушли познати и стари соколски радници, са бр. Златком Пувачићем, судијом, као старешином. За начелника је изабран бр. Јосип Жлува, проф., начелник жупе. Новој управи је стављено у дужност да у овој последњој години СПП приведе у дело све завете.

*

Соколско друштво Црвенка одржало је XI редовну годишњу скупштину, 26 јануара. Скупштини је био присутан и старешина **Соколске чете у Новој Црвенки,** бр. **Филип Гузина.** Делегат Жупе, бр. **Мирко Домац,** испоручио топле поздраве Старешинства Жупе и изразио своје велико задовољство, што му се опет указала прилика да учествује у раду међу соколима Црвенке, чије друштво, „без ласкања", спада у најнапреднија Соколска друштва у земљи. — Старешина, бр. Кобр, изнео је затим рад друштва, а из исцрпних извештаја се види да ово друштво стално напредује у сваком правцу. — Као најзначајније се запажа, да је ово друштво извршило скоро све своје обавезе, узете у Петровој Петолетници, а нарочито стварање фонда за дом, **у који су сами чланови, из својих личних сретстава, уплатили завидну суму од око 150.000 динара.** Да су опште прилике дозволиле, друштво би већ имало подигнут дом. Овако, новац је засада уложен у некретнине, купљена је једна кућа у Новом Саду, која носи леп приход, а претставља много већу вредност од оне која је дата. — Затим је, уз велике напоре, старешинство друштва успело да се спроведе **електрично осветљење на наше насеље Нова Црвенка.** Друштво је основало и лист „**Соколску Стражу**", а соколство у Црвенки је добило потпуно модерно уређену соколану, снабдевену свим потребама, за свестран соколски рад. Она је власништво Фабрике шећера, која ју је уступила на апсолутну употребу, бесплатно.

Старешина Кобр је поднео оставку, наводећи оправдане и важне разлоге и обавезујући се да ће за друштво чинити и даље све што је у његовој моћи. Предлаже да се за његовог наступника бира ранији старешина, бр. **Будимир Бедековић,** а он да заузме његово место, т. ј. заменика старешине. После општег тражења да брат Кобр остане и даље на челу друштва, његов предлог је прихваћен, па је за старешину изабран бр. **Будимир Бедековић** за зам. старешине, бр. **Фрања Кобр,** а II зам. старешине бр. **Милан Петровић.** Старешина Соколске чете у Новој Црвенки, бр. Ф. Гузина, је изнео заслуге бр. Кобра за напредак, не само у соколском раду, већ и целе наше колоније Нова Црвенка.

П. К.

*

Соколска чета Костајница, жупа Тузла одржала је 26 о. м. год. скупштину. Поред редовне вежбе са свим категоријама поклоњена је пуна пажња и осталој делатности. Књижница се повећала са 80 на 300 књига, појачали тамб. секцију, и рад стрељачке секције, набавком малокалибарске пушке и ваздушне пушке, а дилетантска секција дала је бројне приредбе. Одржан је домаћички и аналфабетски течај. Израђена је лепа позорница са гардеробом, у надоградњи школе, купатила са нужницима, чесма-водовод. Личних завјетника Чета има 60, и они до краја СПП искупиће завете.

Изабрана је стара управа на челу са бр. Бошком Бањанином, која ће припремати и заветни јавни час са развијањем четне заставе, те освећење подигнутих објеката.

*

Соколско друштво Завидовићи одржало је годишњу скупштину 12 о. мј. која је била многобројно посећена, како смо већ јавили.

За старешину изабран је брат Војислав Лазаревић.

Друштво има три сеоске чете, Возућа, Хрге и Гостовић.

У прошлој години довршена је мала кућица на соколском градалишту где ће бити подигнут лијеп **Соколски дом** чији су темељи већ готови.

*

Sokolsko društvo Kragujevac I održalo je desetu godišnju skupštinu 19 januara. Skupština je bila vrlo dobro posećena. Delegat Župe bio je br. Todor Dimitrijević, sudija. Skupštinu je vodio br. Petar Jevđević, upravitelj škole.

Izaslanik Župe br. Dimitrijević se dotakao nesebičnog rada u sokolstvu i rada na narodnom prosvećivanju. Tajnik, prosvetar, načelnik, blagajnik, gospodar i statističar podneli su iscrpne izveštaje, iz kojih se vidi da je rad u minuloj godini bio vrlo aktivan, pošto su i spoljno-političke prilike zahtevale pripravnost i bodrost duha, više nego ikada. Aklamacijom je usvojena lista nove uprave: starešina Petar Jevđević, članovi uprave: Vid Katić, Ivan Sever, Dimitrije Lutčenkov, Dobrivoje Branković, Miroslav Ferluga; Stanislava Veličković, Živojin Petrović, August Kuštrin, Života Jovičić, Ilija Vasiljević i dr.

B. D.

*

Sokolsko društvo u Gardinovcima održalo je brojno posećenu godišnju kupštinu, koju je otvorio starešina brat Malešev, posle čega su podneti izveštaji o radu i doneti zaključci o daljoj akciji. Na koncu je ponovo izabrana dosadanja uprava, na čelu sa bratom V. Maleševim.

*

26 januara održana je u **Subotici** godišnja skupština Sokolskog društva Subotica-Matica, koje je najstarije u Subotici, a računa se među najbolja u Savezu. U toku godine društvo je imalo 114 raznih priredaba. Prednjački zbor broji 35 pripadnika. Vežbački časovi održavaju se redovno u Sokolskom domu uz kog se nalazi i prostrano letnje vežbalište. Kroz Sokolanu i letnje vežbalište prošlo je 30.605 vežbačkog članstva naraštaja i dece.

Prihodi 316.313,68 din. a rashodi 297.140,48 din. Imovina din. 557.676,28. Društvo ima ukupno 820 pripadnika. Pored toga se brine o 10 seoskih sokolskih četa, koje također aktivno rade. Izabrata je u celosti stara Uprava: Starešina Tešić Lazar, zamenici: Dr. Poljaković I., Turato I, i Kujundžić A., tajnik Vujković V., blagajnik Ninkov S., načelnik Temali J., načelnica Blažetin J. U Upravu je ušlo još 20 članova i članica.

U društvu postoji poseban otsek »Uprava doma« koji se brine o Sokolskom domu, na čelu sa R. Vujićem.

*

Sokolska četa Mali Bajmok—Subotica održala je godišnju skupštinu 25 o. m. Matično društvo zastupao je starešina Tešić Lazar i Vujković Veco. Skupštinu je otvorio starešina čete brat Milašin Stevan. Izveštaji primljeni su, a brat starešina Tešić je odao priznanje na radu čete i prednjačkog zbora. Zatim je donešena rezolucija da se četa što pre pretvori u društvo, nabave vežbačke sprave, i Subotica će za kratko vreme dobiti još jedno društvo čiji su članovi sve sami Bunjevci i koje će biti još jedno žarište Jugoslovenske misli ovde na severu naše otadžbine.

Bunjevac Soko

*

Uz starešinu brata Alačevića i zamjenika Zanka Spasoju, te prosvetara Paunovića, na sjednici U. O. **Sokolskog društva Makarske** izabran je za tajnika brat Klarić Luka, a za blagajnika brat Novak. Nadati se je da će nova Uprava poraditi da ovo društvo domogne se položaja kojeg bi moralo, jer sve preduvjete zato ima, kao: dom i ostale prostorije, kakove mnoga društva nemaju.

ČITAJUCI NOVINE...

„Hrv. dnevnik" se žali na glavnu godišnju skupštinu „JADRANSKE STRAŽE" u Karlovcu, zato što u novoizabranom odboru „ima i takvih ljudi, sa kojima trećina odbornika nije zadovoljna".

Ovo je nesumnjivo najoriginalnije tumačenje demokratije što se ikada čulo, i „Hrvatski dnevnik" bi trebao da traži na nj patent! Jer bi prema toj teoriji taj odbor tek onda bio dobar, kad bi njime bila zadovoljna samo jedna trećina, a dve trećine nezadovoljne. Stvar je međutim u tome, da bi protivnici jugoslovenstva, koji, otkadgod postoji „Jadranska straža", nisu ni prstom makli za nju, hteli silom da zagospodare tim udruženjem, a da se pritom ne upišu niti kao članovi... I, umesto da se reorganizacija „Jadranske straže" u Banovini Hrvatskoj provede na taj način, da u nju uđu i oni koji su do sada apstinirali, i da ravnopravno sarađuju sa dosadašnjim radnicima, upotrebljavaju se najneukusniji postupci, da se oni, koji su kroz dvadeset godina jedini održali udruženje, izbace kao „izdajice hrvatskog naroda", dok se naprotiv primaju i takvi, čija mišljenja i simpatije imaju sa svačim više veze, nego li sa nezavisnošću našeg Jadrana...

*

Jedan od najčistijih lirskih pesnika u Hrvatskoj, Nikola Polić, napisao je u „Novostima" članak u slavu velikog italijanskog muzičara, GIUSEPPE VERDIA, koji, ništa manje, nego na deset mesta zjapi zamašnim belinama.

Kao da je senzitivni Nikola Polić kriv, što je genijalni Verdi sve bogatstvo svoje muzičke inspiracije posvetio bratstvu i ljubavi među narodima, pravdi i slobodi, te borbi protiv mračnjaštva i nasilja?!...

*

U nizu apsurdnosti, koje su zastićene, i crvenom olovkom i „autoritetom" totalitarne borbe, veliki broj naše štampe je podvukao i famozni govor g. prof. ČAJKOVCA, koji je ustvrdio, da kod nas postoje „dve oštro odvojene etničke grupe, jedna katoličko-muslimanska, a druga pravoslavna"; što je u prvom redu dokazivao — bojom kose... Da pokažu pak, koliko je naučna ozbiljnost tog dugogodišnjeg člana najvišeg Prosvetnog saveta, labava, listovi koji su taj njegov govor podvukli, iznose, kako je g. Čajkovac još do nedavna, dobijajući masne honorare, sastavljao vrlo integralne jugoslovenske udžbenike i posve drugačije mislio.

Mi međutim smatramo, da to nije argumenat protiv g. Čajkovca, već protiv — mnogih drugih... Jer Čajkovaca je uvek bilo i biće. Međutim, ni onda kad je tukao rekord u jugoslovenstvu, nije taj privilegovani umnik, za ljude koji su umeli da vide, bio ništa solidniji u svome radu nego li je danas, kad na osnovu boje kose govori o dva etnografska sveta, katoličko-muslimanskom i pravoslavnom. Bilo je naprotiv vrlo mnogo iskrenih Jugoslovena, koji su svoje rodoljublje dokazali žrtvama, i svoje sposobnosti opipljivim rezultatima, pa nisu smeli ni da pomisle da od tobožnjih Jugoslovena, koji su tada vedrili i oblačili, dobiju ni deseti deo od onog, što je imao g. Čajkovac.

Zašto?!... Jer nisu umeli da se okreću kao g. Čajkovac. I zašto, prema tome, zamerati g. Čajkovcu, što i sada to ume?... Zašto oni koji su bili pozvani, nisu umeli da ga prozru, kao što je prozreo on njih?!...

*

Zvanično saopštenje iz Ankare, da je tamošnja radio stanica počela davati emisije „na srpskom ili hrvatskom jeziku", gotovo svi zagrebački listovi saopštavaju pod naslovom, „Hrvatske emisije na radio stanici u Ankari".

Ako je to prema „teoriji" g. Kostića i Guberine, o oštro odvojenim i posve različitim jezicima, hrvatskom i srpskom, — onda bi gospoda u Zagrebu trebala da idu i dalje, pa da Radio stanici u Ankari upute zahtev, da jednu emisiju drži na hrvatskom, a drugu na srpskom jeziku. Jer kad je već do smeha, zašto da se i naši prijatelji, Turci, ne nasmeju malo na naš račun?!...

*

Nema ni jednog srpskog, hrvatskog ili slovenačkog lista u Jugoslaviji, koji bi u svakom broju imao stalnu rubriku, pod naslovom „Mi ćemo to zapamtiti!", a u kojoj se, sa punim imenom, apostofiraju slobodni i punopravni građani ove zemlje i u kojoj im se upućuju pretnje zbog postupaka i dela, koja se ni najmanje ne protive zakonu i koja su, u svima slobodnim zemljama na svetu, prepuštena slobodnoj volji i uverenju pojedinaca. A i kad bi se našao neki naš list, — srpski, hrvatski ili slovenački, koji bi izlazio na našem jeziku, — da to učini: sigurno je da mu vlasti ne bi dozvolile takvo pozivanje na osvetu i takvo javno terorisanje...

*

U broju od 26 januara je „HRVATSKA STRAŽA" konačno objavila da, sa tim brojem, OBUSTAVLJA IZLAŽENJE. Pošto zna vrlo dobro, da niko živ neće zažaliti, ni za njom ni za njenim urednicima, to je osetila potrebu da sama napiše panegirik o „velikim zaslugama Dr. Janka Šimraka za dosadašnji katolički dnevnik", ma da je zbog tih zasluga „Hrvatska straža" izgubila i ono malo pretplatnika, što je imala,

Najkarakterističnije je međutim to, da je tek na kraju, sa same dve reči „Hrvatska straža" procedila, da svojim čitateljima preporuča nov katolički dnevnik, „Hrvatski glas".

*

„H. dnevnik" se pre par dana osvrće na intrige frankovaca i na anonimne letke, koji napadaju vođe HSS. List kaže da se „ne mogu tolerirati djela, za koja se u svakoj državi odgovara", pa nastavlja:

„Ti elementi mogu biti srećni, što još nemamo Hrvatskog Sabora, jer kad bi u njemu progovorili izabrani narodni predstavnici, imali bi ti elementi što čuti. U narodu, napose seljačkome, sve više raste ogorčenje protiv ovakve rabote. Narodni zastupnici i predsjednici kotarskih organizacija stalno donose poruke, da se stane na kraj radu neodgovornih pojedinaca."

Zagrebački list izlazi, međutim, u susret tim željama iz naroda na taj način, što traži da se — oduzimaju sokolski domovi i da se šikaniraju Jugoslaveni!...

Први број „Соколске Просвете"

Како смо већ јавили, Просветни одбор Савеза Сокола К. Ј. почео је поново издавати **„Соколску Просвету"**, као свој орган, па је ових дана изашао 1 број, за јануар. Нови и први број „Соколске просвете" штампан је на 24 стране, ревијалног формата, са укусним корицама и илустрацијама у тексту. Садржај је актуелан. Уводни чланак написао је наш брат **Е. Л. Гангл:** „У Краљевој години". Зам. старешине ССКЈ, брат арх. **М. Смиљанић** написао је чланак: „Посматрање, размишљање, закључци", а брат **Ј. Шепа**, тајник НОО: „Народно одбрамбено дело". Брат **Ђура Брзаковић**, прочелник савезног отсека за село заступљен је са написом „Наша пропаст — наша снага". У овом броју је и занимљив чланак „О значају књижнице и читаонице уопште", од Д. А., са нацртом правилника за јавне читаонице.

Даље наилазимо на корисне рубрике: Соколско позориште и музика, Позориште с лутками, Просветна пропаганда, (радио, филм, штампа), Трезвеност и штедња, Соколско село, Петрова петољетка, Соколске вести, књиге и часописи, саопштења и тако даље. На крају је чланак савезног просветара, брата **Станојевића:** „Шта смо радили и шта да радимо".

„Соколска Просвета" излази једанпут месечно, осим јула и августа и стаје у претплати 30 динара годишње. Наруџбе, претплата и сарадња шаљу се на адресу Савез Сокола К. Ј., Просветни одбор, Београд, поштански претинац 342. Број чековног рачуна 58-105.

Главни уредник је брат **Милош Станојевић**, савезни просветар. Лист уређује одбор, а за уредништво одговара **Бата Атанацковић**, тајник СПО.

Просветни рад Соколске чете у Доњем Крчину

У априлу 1937 године основана је у Доњем Крчину Соколска чета, чији рад за кратко време је крунисан успехом. Поред техничког рада обраћена је пажња и просвећивању села, па је основана читаоница за соколе и народ. Чета је књиге набављала, а добар део је добила на поклон од појединих лица и установа. Данас читаоница има око 900 књига, већином из пољопривреде и књижевности, приступачне народним масама. Народ узима све више књига на читање. Само у току ове године узето је на читање 2000 комада. Највеће интересовање је за народне песме и приповетке и „Трилогију" Стевана Јаковљевића. Издавање књига је бесплатно.

Давани су позоришни комади „Зла жена", „Кир Јања", „Београд некад и сад", „Покондирена тиква" итд. У сарадњи са гимназијом давана је „Девојачка клетва" и „Зенифа". Извођене су кратке сцене од Бранислава Нушића. Чета је досад у месту и околини приредила око 20 успелих претстава. Прошле године приређена је једна забава у суседном селу у корист сиромашних ученика. Рад чете је наишао да разумевање код соколских породица, те дозвољавају својој деци да долазе на пробе у зимске вечери, и ако су често удаљени преко 4 км., газећи снег до колена. Појединци узајмљују за претставе гардеробу, на чему им чета и овим путем благодари!

Управа чете је ових дана набавила радио апарат. Прописан је правилник о слушању уторником и четвртком увече и недељом од подне до увече и прекоредно слушање када су значајнија предавања.

Народ је радосно поздравио

куповину радио апарата и за слушање показао велико интересовање. Не треба наглашавати да је чета куповином радиа за народ постала просветено и обаветајно збиралиште народних маса и да утире широки пут соколству на селу.

Поред овога чета је веома активна на пошумљавању и привредном подизању. Раздељено је 850 воћних садница, а сада је отворен привредно соколски течај за соколе и народ.

ЧАЈАНКА ЗИМСКЕ ПОМОЋИ У СОКОЛСКОМ ДРУШТВУ БЕОГРАД МАТИЦА

IX пододбор Зимске помоћи приређује, 8 фебруара, у 18 часова, у просторијама **Соколско друштво Београд — Матица**, Делиградска улица бр. 27 чајанку са игранком и лутријом. Чајанка се приређује уз сарадњу IX пододбора друштва Црвеног Крста, Удружења чехословачких жена и Добротворног отсека Соколског друштва Београда — Матица. Улазница с чајем стаје 15 динара. Добровољни прилози примају се са захвалношћу. Прилози преко 50 динара биће објављени преко дневне штампе. Одбор се постарао за богат програм. Очекује се да ће грађанство престонице одазвати овој племенитој акцији.

Smrt generala Metaksasa

Prekjuče je umro iznenada, od srčane kapi, pretsednik grčke vlade, **general Metaksas**. Smrt ovog odličnog državnika, u trenutku kada se Grčka nalazi u ratu, izazvala je razumljivo žaljenje u čitavoj Grčkoj, kao i u inozemstvu. Pretstavnici jugoslovenske vlade izrazili su saučešće zbog smrti g. Metaksasa.

Grčki kralj Đorđe poverio je istu, dosadašnju vladu, novom pretsedniku, g. **Aleksandru Korlicisu**, dosadašnjem guverneru grčke Narodne Banke i jednom od najintimnijih sradnika Metaksasovih, koga je Metaksas već ranije odredio kao svoga naslednika. Kralj i vlada su objavili progls na narod, u kome izražavaju duboku žalost za preminulim pretsednikom i odlučnu volju da nastave borbu do konačne pobede.

Glasovi štampe

»Narodna odbrana«, list organizacije istog imena, koji izlazi u Beogradu, objavio je nedavno članak o **osnovama našeg nacionalizma**, u kome ustaje protiv »neobuzdanog kulta svega što je fizičko«, i protiv »nastupanja jednog mračnog perioda neovarvarizma i grubog fizičkog nacionalnog egoizma, koji je lišen svake etike«. List veli, da je to »sumrak duhovnosti« i da to »nema nikakve veze sa pravim nacionalizmom«. U članku se kaže:

„Nacionalizam kao duhovna osnova života jednoga naroda nešto je sasvim drugo: osnova mu je svest o svom kulturnom i moralnom naznačenju u svetu i o tome da na planu večnosti razvija svoj tvorački dar u svim pravcima. U osnovi tu se sadrži ideja višeg služenja jednog naroda drugom, oplođenog tvoračkom međusobnom utakmicom, čiji je zajednički potsticajni motiv ljubav prema dobru. Tu je nacionalizam jedna raznovrsno oplođavajuća sila, jedna širokogrudost, koja isključuje sve nisko, sitno i šovensko. Osnovi nacionalizma zdravi su samo onda ako je ON ETIČKI zasnovan. A etički zasnovan nacionalizam je onaj, koji u svojoj rasnoj duši uvek uzdiže i unapređuje ono što pretstavlja večnu vrednost u njoj.

Naš nacionalizam bio je uvek nadahnut ovih shvatanjima i ispunjen ovim sadržajem. Velika vrednost našeg narodnog čoveka i bila je u tome što je on bio uvek visoko etički postavljen, vitez prema sebi i prema drugima, potpun ideal čoveka i u pobedi i u stradu, oličenje jedne velike misli i jednog životnog shvatanja, koje nije bilo ni samoživo, ni maštateljsko."

»PRAVILNIK ZA TAKMIČENJE«

Obaveštavamo sokolske jedinice, župske, društvene i četne prednjake kao i sve zainteresovane vežbače i takmičare, da će Savez Sokola K. J. izdati ovih dana **»Pravilnik za takmičenja«**, sa svima potrebnim formularima, uputima i dr., što je potrebno za utakmice u vezi sa II svesokolskim sletom, 1941 godine u Beogradu. Pravilnik izlazi iz štampe za desetak dana, a narudžbe se šalju Savezu Sokola K. J., robno odeljenje, Beograd, poštanski pretinac 342.

Cena Pravilniku biće blagovremeno objavljena.

DOGAĐAJI U SVETU

Poslednjih dana odigrali su se **u Rumuniji sudbonosni događaji.** U Bukureštu i u mnogim ostalim gradovima došlo je do teških nemira, koje su izazvali pristalice »Gvozdene garde«, ili t. zv. legionari, sa Horiom Simom na čelu. Poginuo je veći broj ljudi, ali je naposletku generalu **Antonesku** uspelo, da svlada pobunjenike, od kojih je veliki broj uapšen. Sam vođa legionara, **Horia Sima,** nije još pao u ruke vlastima, ali se za njim traga. Nakon toga je general Antonesku sastavio novu vladu, u kojoj više nema niti jednog legionara, i koja je sastavljena većinom od generala. Vlada najoštrije je osudila legionarske izgrede, tvrdeći da im je cilj bio, da se dočepaju vlasti i da bace zemlju u haos.

*

Posle **zauzeća Tobruka,** u kome Englezi javljaju da su zarobili 25.000 vojnika, engleske motorizovane snage su zauzele luku Bomba, a zatim su opkolile luku Derna i napredovale još dalje prema zapadu. Za Dernu se misli da je slabije utvrđena od Tobruka i Bardije i da ima manji garnizon. Cilj Engleza je, da dopru do **Bengazija,** najvažnije varoši u italijanskoj Kirenaici.

Pišući o operacijama na tom području, urednik italijanskog lista, »Telegrafo«, g. **Ansaldo,** piše da se pad Tobruka ne sme prikazivati kao epizoda od neznatne važnosti, jer je tim događajem položaj cele Kirinaike postao veoma delikatan. Ima samo jedan put, da se iziđe iz tog položaja, a to je, da Italija pruži neprijatelju svestrani otpor i da radi za pobedu.

*

Britanska ofanziva prema italijanskoj Eritreji nastavlja se takođe, pa Englezi javljaju, da su već prodrli oko 180 km u Eritreju te da su opkolili važno železničko mesto, **Agordat.** Prema engleskim vestima, italijanske trupe se povlače prema moru. Međutim, u tim operacijama se ne radi o velikim vojnim snagama, tako da su Englezi do sada zarobili samo oko 1.200 ljudi.

Engleski izveštaji javljaju, da su njihove čete prešle abisinsku granicu, blizu **Metema u Sudanu,** i da dalje napreduju na abisinskoj teritoriji. Isto tako javljaju, da su izbacili neprijatelja iz čitavog teritorija **britanske Kenije** i da su prešli granicu **italijanske Somalije.**

Prema engleskim vestima, u Eritreji se bore ponajviše induske čete, a bivši abisinski car, Haile Selasi, je dao izjavu da se već nalazi na teritoriji svoje države i da je prešao preko 200 km, od abisinske granice do centra pobunjenika. Italijani međutim poriču glasove o pobunama

*

U Albaniji su prošle nedelje **Italijanske trupe preduzele oštre** protivnapade, koje mnogi označuju kao protivofanzivu. Grci javljaju, da su odbili sve napade i da su na nekim mestima osvojili izvesne pozicije. Većih događaja nije bilo.

*

U vazdušnom dvoboju između Nemačke i Velike Britanije vladala je prošle nedelje izvesna pauza. Međutim se u Engleskoj ističe, da Nemci nesumnjivo spremaju **plan o invaziji Engleske** za proleće, što potvrđuje i pisanje italijanske štampe. Govori nemačkih državnika, koji tvrde da će Engleska uskoro biti savladana, upućuju također na to; dok međutim u Engleskoj uveravaju, da su se osigurali od svih, i najneverovatnijih iznenađenja, i da su spremni da odole svakoj navali.

Međutim su 28 januara u noći nemački bombarderi izveli jak napadaj na London, koji je trajao četiri sata. Engleski avioni su za to vreme bombardovali neke nemačke baze i Napulj i Kataniju u Italiji.

*

Švajcarski list, **»Baseler National Zeitung«** misli, da se engleski uspesi u severnoj Africi mogu objasniti samo nestašicom benzina, koja vlada u italijanskoj armiji. Italijani su bogato snabdeveni tenkovima i avionima, ali sve dosadašnje borbe pokazuju, da Italija vrlo štedljivo postupa sa svojim zalihama nafte, dok nemačke zalihe sigurno čuvaju Nemci za velike akcije, koje bi prema njihovom mišljenju trebale da dovedu do odluke u ratu.

*

Sa italijanske strane se najodlučnije demantuju vesti, koje su se prošlih dana širile iz engleskog izvora, da je u **Italiji** došlo do nemira i do pobune, te da su nemačke čete prešle granicu Italije. Italijanski listovi tvrde, da engleskoj propagandi neće uspeti da pokoleba otporni duh Italijana, a kao dokaz navode se manifestacije koje su prošlih dana priređene u Italiji za g. **Musolinia,** a nekoji italijanski ministri odlučili su, da lično pođu na front.

*

Novi britanski poslanik u Americi, **lord Halifaks,** koji je sve do nedavno pokrivao mesto ministra spoljnih poslova, stigao je u Vašington. Opštu pažnju je izazvala činjenica, da je **prezident Ruzvelt** naročitim brodom izišao lično u susret lordu Halifaksu, htejući time manifestirati što srdačniju povezanost Velike Britanije i Amerike. Propaganda za pomoć Velikoj Britaniji, sa strane Amerike, nastavlja se sve jače i smatra se, da će svi zahtevi g. Ruzvelta biti velikom većinom prihvaćeni.

*

»Deutsche Zeitung in den Niederlanden« objavljuje u poslednjem času čitav niz **opomena, upućenih Holanđanima,** u kojima im prigovara da neće da shvate novo vreme. List tvrdi, da se sve bivše holanđanske stranke odnose negativno prema sadašnjem položaju. List se pita, šta zapravo Holanđani očekuju, kad se zna, da je Nemačka pobeda nesumnjiva i kad se radi o pobedi novih ideja u svetu.

*

DNB javlja iz Poznanja, da je završen proces protiv 22 Poljaka, koji su bili optuženi zbog ubistva Nemaca u septembru godine 1939. Trinaest njih je osuđeno na smrt, a devet ih je osuđeno na dugu robiju.

*

Italijanski list, **»Gazetta del Popolo«,** objavljuje članak svog dopisnika iz Lizabona, u kome se kaže, da u poslednje vreme **Portugal sve više privlači pažnju velikih sila,** i da je zemlja preplavljena strancima. Zbog tih stranaca u Lizabonu postoji atmosfera nepoverenja i sumnje. Britanska propaganda to iskorišćava i stvara strahovanje od italijanske i nemačke »pete kolone«. Zbog toga, narod ima veliko nepoverenje prema strancima. List opisuje neprilike jednog nemačkog dopisnika, kome niko nije hteo da dade nikakve informacije, niti da se dade od njega fotografisati.

*

Glavni štab slobodnih Francuza, generala De Gaulla, javlja **da su francuske čete izvršile** dubok prodor u italijansku Libiju, u blizini jezera Čada i uništili avionsku bazu Murzlik, sa nekoliko aviona i ostalim materijalom, te zarobile više vojnika.

СРЕЗ СРЕМСКО-МИТРОВАЧКИ ЈЕ СОКОЛСКИ!

Као одговор на апел из Новогодишње посланице Савеза Сокола К. Ј.: **„Да не буде ни једног места ни села у Југославији, где Соколство неће имати своју организацију“,** долази нам вест из Сремске Митровице, да је на подручју тамошњег среза проведена соколска организација **у свима местима. Нема ни једне општине у којој не би постојала соколска јединица!** Најновије јединице основане су у Лежимиру (чета) и у Шуљаму, Григуревцима, Чалми, у Босуту (братства). У свима осталим местима постоје врло агилне соколске чете, чије је матично друшво у Сремској Митровици. Највећу заслугу за овај успех има познати стари соколски радник, брат Димирије Рашић, срески школски надзорник, који је успео да у потпуности изврши апел савезног вођства, а који је на соколском пољу до сада постигао замерне резултате.

„SOKOLSKA VOLJA“

Nedeljno glasilo ljubljanskog sokolstva donosi pored raznovrsnog sadržaja i brojnih rubrika, vrlo zanimljiv uvodnik: **„Starajmo se za male jedinice“,** u kome se kaže i ovo:

„Male jedinice trpe pre svega na pomanjkanju onih elemenata, koji tvore čvrsti temelj svakom sokolskom radu, a to su: Vežbaonica, sprave, vodnici... Zato moramo svi, kojima je uspeh organizacije na srcu, uvideti da su male jedinice potrebne pomoći, koja pak mora biti takva, da im omogući samostalno i pravo sokolsko delovanje“.

СВИМА ЗАДРУГАРИМА ЦЕНТРАЛНЕ ЗАДРУГЕ ЗА ЛЕКОВИТИ, МИРИСНО И ХРАЊИВО БИЉЕ

Састављамо задње пошиљке робе из прошлогодишње бербе, те Вас из тог разлога молимо да нам у што краћем року јавите којом робом из прошлогодишње бербе располажете и да нам уједно доставите једну већу објективну мустру, јавивши нам најнижу цену (аконтацију) на коју пристајете, количину робе коју можете испоручити, амбалажу и начин испоруке.

Централна Задруга

Pobeda Jugoslovena u tenisu

Nedavno smo javili o pobedi Jugoslovena Živića nad prvakom u boksu, Armstrongom, u Severnoj Americi, a novine već javljaju i o drugoj pobedi **još jednog** Jugoslovena. To je mladi prvak u tenisu, **Franjo Kovač,** koji je na zimskom teniskom turniru u St. Petersburgu, u Floridi, osvojio prvenstvo Kalifornije u tenisu, pobedivši dosadašnjeg prvaka, **Bobia Riggs-a,** sa 13 : 10, 6 : 2, 6 : 1. Kovač je sada po treći puta osvojio naslov prvaka u zimskim turnirima, proslavivši i na taj način ime naše zemlje.

ЧАСОВНИЧАР И ЈУВЕЛИР
М. МИТРОВИЋ
Теразије 22 (до Москве)
има швајцарских часовника за руку и џеп, златног накита, кристала, сребра, пехара и плакета
Браћи и сестрама попуст
Цене врло солидне. Стручан рад
Тражите цене за израду *клинаца и значака*
(3-st)

Sokolski kalendari

Kao svake godine i za god. 1941 izdala je b. Jugoslovenska Sokolska Matica, odnosno »Kolo Sokolova« u Ljubljani, **»Sokolski kalendar«,** koji je štampan na vrlo finom papiru, u crvenom povezu, sa preko 140 strana vrlo zgodnog džepnog formata i sa obiljem slika u tekstu. Pored kalendarskog dela, raznih tablica, pristojbi, uputa za prvu pomoć, prostora za razne beleške itd., u kalendaru se nalazi pravi šematički pregled sokolstva u Jugoslaviji, po župama, okružjima i jedinicama, stanje sokolstva u slovenskim zemljama i u Americi, te kraći podaci o ruskom sokolstvu i bugarskim Junacima. U književnom delu štampani su zanimljivi članci: „Točaj, iznova čašu mi napolni...“, od E. L. Gangla; „Naša dediščina“, od I. Vidica; „Naloge naših dni“, od J. Jazbeca; „Ženama sokolicama“, od A. Jugove; „Mi hoćemo“, od V. Švajgara i dr.

„Sokolski kalendar“ toplo preporučamo našoj braći, jer je to u stvari mali sokolski priručnik, potreban svakom funkcioneru i članu naše organizacije. Cena mu je samo 10 dinara, a naručuje se kod „Kola sokola“ Ljubljana, Franciškanska 6.

*

U istoj nakladi štampan je **kalendarić za sokolsku omladinu,** koji je već postao popularan među naraštajcima i đacima, a u kome se također nalaze raznovrsni podaci i štiva potrebna našoj omladini. Kalendarić je vrlo zgodno opremljen, a pored ostalog sadrži i raspored vežbanja i prostor za beleženje raznih podataka.

Cena mu je samih 2 dinara, 6

ЧУВАЈТЕ ВАШУ ИМОВИНУ
Набавите благовремено
Кућни трезор за узимање
или сигурну
панцер-касу

МЕЛАМЕД
БЕОГРАД
ВУКА КАРАЏИЋА 10
ТЕЛЕФОН БР. 20-673.

РОБНО ОДЕЉЕЊЕ
ЛЕВАЧКЕ БАНКЕ А. Д.
— ФИЛИЈАЛА —
БЕОГРАД
ТЕЛЕФОН 29-418 ТЕРАЗИЈЕ 34

Запамтите нашу адресу! **Заступништво немачких фабрика**
Продаје увек окасион и има стално на лагеру:
Писаћих машина чувене немачке марке „Мовадо“; Бунда за даме од разног крзна и кожних капута; штофова страних и домаћих за одела и зимске капуте у разним дезенима; готових одела, зимских капута и мантилова; радиоапарата најмодернијих, са три таласне дужине; бицикла разних марака; писаћих столова од храстовине за канцеларије; ролормана и хладњака и разних других ствари.
Филијала се бави само нупсвином и продајом робе.

Izdaje Savez Sokola Kr Jugoslavije arh M Smilianić, Alekse Nenadovića 6) — Uređuje redakcioni odbor (Pretsednik Dr Vlad Belajčić) — Odgovorni urednik Niko Bartulović, Brankova ulica broj 30/IV — Štamparija »Luč«, Mitrović i Lazarević — Beograd, Kraljice Natalije ulica broj 100. Tel. 21-722.